

Интервју: Љубомир Цуцуловски

Македонија може да се сочува само
со официјален македонски јазик

Во тајното писмо е предавството

Заев си игра со судбината
на Македонците

За власт по секоја цена

СДСМ ѝ ја нуди Македонија на
ДУИ за да ја уништи ВМРО-ДПМНЕ

Република

бр. 233, година VI ■ петок, 17 февруари 2017 година ■ цена: 50 денари

СО ЛАЖГОТО, САМО НАПИСМЕНО

ЗАЕВ СО ДВЕ РАЦЕ ПОТПИША КАПИТУЛАЦИЈА НА МАКЕДОНИЈА

Shqipja e barabartë
me macedonishten

Струмица - Strumicë
Скопје - Shkup

TRANSMET

TRANsport • Mining • Engineering • Trading

Адреса: ул. Костурски Херои бр. 38, кат 2, лок. 1, 1000 Скопје
тел: +389 2 2720 411 +389 2 2775 311 || факс: +389 2 2720 411
е-маил: info@transmet.com.mk || www.transmet.com.mk

Ние го обновуваме
миналото...

Ние ја градиме
иднината...

www.transmet.com.mk

Република
www.republika.mk

КОЛУМНА | Горан Момироски

СДСМ ја нуди Македонија на ДУИ за да
го уништи ВМРО-ДПМНЕ

10

КОЛУМНА | Ацо Станковски

Војна

16

ЕКОНОМИЈА

Позитивни прогнози: БДП ќе расте,
невработеноста ќе паѓа

18

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Павле Богоевски

22

ЗДРАВЈЕ

Дора Попова, психолог и социотерапевт

28

ТЕМА НА НЕДЕЛАТА

Интернетот опасен како кокаин

30

СЦЕНА

Мирослав Илиќ

38

БРЕНД КОНЦЕПТИ

Френк Синатра: Живеење и заминување
во легендите - на негов начин

40

СПОРТ | ИНТЕРВЈУ

Првата финансиска инјекција стигна
до спортските федерации

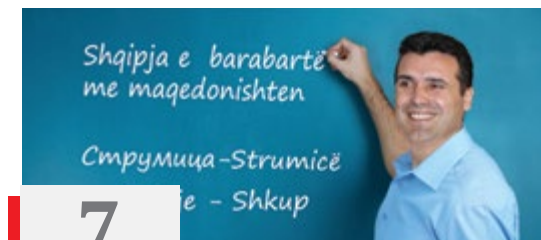
54

Вовед

4

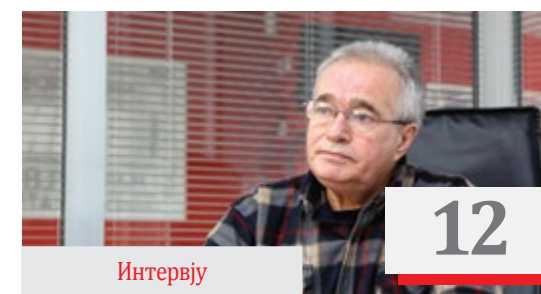
Во тајното писмо е
предавството

7

Анализа

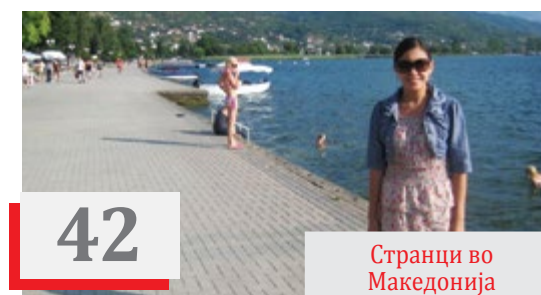
Заев со две раце потпиша
капитулација на Македонија

Интервју

12

Професор Љубомир Цуцуловски

42

Странци во
Македонија

Кристи Рејчел Магно - Трајкоски

ДНИД Прва Република
ДООЕЛ Скопје

бул. Илинден бр. 9
1000 Скопје
republika@republika.mk
contact@republika.mk
sport@republika.mk

Директор: Доне Донеvски

Маркетинг:
Стојан Георгиеvски,
Габриела Мирчески
тел. 02 / 32 99 999
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: Ненад Мирчевски
Заменик главен и одговорен уредник: Билјана Зафорова
Редакција и соработници:

Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Александрија Стевковска,
Бојан Момировски, Кристина Николова Кузмановски, Катерина Митиќ
Колумнисти: Горан Момироски, Љупчо Цветановски,
Ацо Станковски, Никола Србов

Лектори: Анета Љубецкиј, Тања Стевановска

Фотографија: Александар Ивановски

Графички дизајн: Никса Георгиевски, Билјана Неделковска

Печати: Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.

Испечатени примероци: 4.000

Датум на печатење: 16 февруари 2017

ВОВЕД

ВО ТАЈНОТО ПИСМО Е ПРЕДАВСТВОТО

Заев си игра со судбината на Македонците

Нена Мирчевски | главен и одговорен уредник

Епизодата наречена „СДСМ формира влада“ полека се претвора во напорна турска серија. Циркусантот Зоран Заев, кој пред две години најави дека со „бомбите“ што ги поседува ќе ја урне владата на Груевски за три дена, сега порача дека за два дена ќе обезбеди поддршка од албанските партии за да формира влада. Не знам по која единица мера го определува времето Заев, дали по неговите омилени „литри во секунда“ или „во метри кубни на час“, но нешто друго ми се гледа многу позагрижувачко - неговата навика да тресе од раков рокови и да дава лажни изјави и ветувања е наметната како партиска стратегија на СДСМ. Уште пострашно е тоа што оваа партија во моментот во раководството има група бескичмени патолошки лажговци кои заедно со нивните надворешни пријатели во борбата за заобиколување на волјата на граѓаните место да го запрат лудилото на нивниот лидер, тие најдрско ги манипулираат и Македонците и Албанците на штета за државата и на националните интереси.

Тајниот пакет на Заев, во кој е содржана понудата за формирање влада, испратен до ДУИ по кој знае кој пат, јасно покажува дека овој човек не знае ништо друго

освен да лаже и да се коцка на туѓа сметка. Некој ќе рече – ама сè уште не се знае што содржи пакетот! Да, точно, но и покрај тоа што сè уште не знаеме што содржат тие 72 страници (ако е точна информацијата објавена во медиумите), врз основа на тоа што досега (не) беше јавно соопштено, можеме да заклучиме дека Заев си дава за право САМ во име на целиот македонски народ да донесува одлука за прифаќање платформа која го доведува во опасност опстанокот на државата и на македонскиот народ! Независно од тоа дали Заев целосно или делумно ја прифатил платформата на Албанците, без разлика дали со една или со две раце потпишал официјализирање на албанскиот јазик, врз основа на изјавите на неговите сопартиски и коалициски партнери, може да се заклучи дека овој човек без ничија консулта-

ција донел одлука која може да нанесе несогледливи последици по целата држава. Дали во тоа бил принуден од чадорите или не, воопшто не е важно. Тој е личност која еден ден ќе мора да одговара за предавство.

А, предавството на Заев беше очекувано од 455.000 македонски граѓани кои навреме ја составија сликата од сценариото на чадорот. За жал, имаше уште 350.000 Македонци што веруваа дека Заев, и покрај сите негови циркусантски потези, има капацитет да им донесе промени. Колку повидливи стануваат промените, толку поддржувачите на Заев стануваат поразочарани. И со право.

Дилемата е само дали овие Македонци сега ќе излезат на улица и гласно ќе побараат одговорност од човекот кому му дадоа

доверба или само ќе ги покријат лицата во знак на срам како што сторија во 2004 година, а цената ќе ја платиме заедно сите Македонци, онака братски?

Со оглед на тоа дека организатори на уличните демонстрации беа Соросовите организации и платеници, не очекувам дека истите ќе излезат на улица да протестираат и да фрлаат со кондоми во боја врз зградата на СДСМ. Точен одговор на ова прашање може да се добие само со нови избори. Тогаш, ќе видиме колку од овие 350.000 Македонци ќе го поддржат концептот за „нов живот“ на „спасителот“ во иста форма и облик како што му беше испратен на Али Ахмети во Мала Речица. Ако во такви околности Заев освои мнозинство, тогаш може да кажеме дека има легитимитет да нуди целосна двојазичност, промена на име, знаме, химна, да договара ослободување обвинети терористи, да нуди федерализации и мену-

вање на Уставот... Сè до тогаш Заев само си прави бајрам на паметот дека има моќ да преговара за националните интереси на македонскиот народ.

А, дека црпнатиот одлепил од реалноста потврдува не само големиот револт за неговите постапки кај гласачкото тело на СДСМ, туку и во самото членство и меѓу коалиционите партнери. Сè поголем број поддржувачи на опозицијата бараат од Заев да престане со матните игри и јавно го предупредуваат да не ни помислува да ја прифати албанската платформа.

Додека јавноста се прашува кој му дава право на Заев да глуми бог и да решава за судбината на Македонците, за името, јазикот, знамето, химната... Соросовите платеници се исмеваат со иницијативата за македонска платформа чијашто цел би била заштита на македонските национални интереси! Всуш-

ност, затоа и се платени од нивниот газда Џорџ. Доларите би секнале за миг ако кој било од нив се дрзне да застане во одбрана на народот и нацијата, наспроти концептот на „отворено општество“ кое пропагира обезличени држави со марионетски влади контролирани од „богот“ Сорос.

Сепак, Сорос ги нема тие пари, а неговите медиуми ја немаат таа моќ да го амортизираат гневот на Македонците кон Зоран Заев и неговата предавничка тајфа. Тој е свесен дека за да ја состави толку посакуваната влада, ќе мора јавно да признае дека измамил 350.000 Македонци. Одговорот се крие во писмото во кое го моли Ахмети да му ги даде потребните потписи за мандат. Кога јавноста ќе дознае колку тешко предавство извршил, следното прашање ќе биде колку време ќе му биде потребно на народот да му ја испорача казната! ■

ВКУСЕТЕ ЈА УБАВИНАТА НА ОВОЈ

ГРАДЕЖЕН СПЕЦИЈАЛИТЕТ

НА СТРАНА А ВО ЦЕНТАР

СТАНБЕНО - ДЕЛОВЕН ОБЈЕКТ

ПОРТА ПРОЛЕТ - ШТИП -

890e / м2

НАРАЧАЈ ГО ТВОЕТО ПАРЧЕ ЛУКСУЗ НА: 070 269 213, 070 233 060

INTERNET&TV

НА НАЈДОБРАТА МРЕЖА СО ВКЛУЧЕНИ ARENA SPORT КАНАЛИ

СИТЕ НАВИВАМЕ ЗА РАЗЛИЧНИ ТИМОВИ, НО ЗАЕДНО УЖИВАМЕ ВО НАЈДОБРИОТ СПОРТ НА МАХТВ!

За сите љубители на врвниот фудбал од Лигата на Шампионите - одберете го вашиот Internet&TV пакет и уживајте во ексклузивните спортски содржини од Arena Sport во HD, вклучени во претплатата наредните 24 месеци!

Повеќе информации на 122, telekom.mk или во најблиската Телеком продавница.

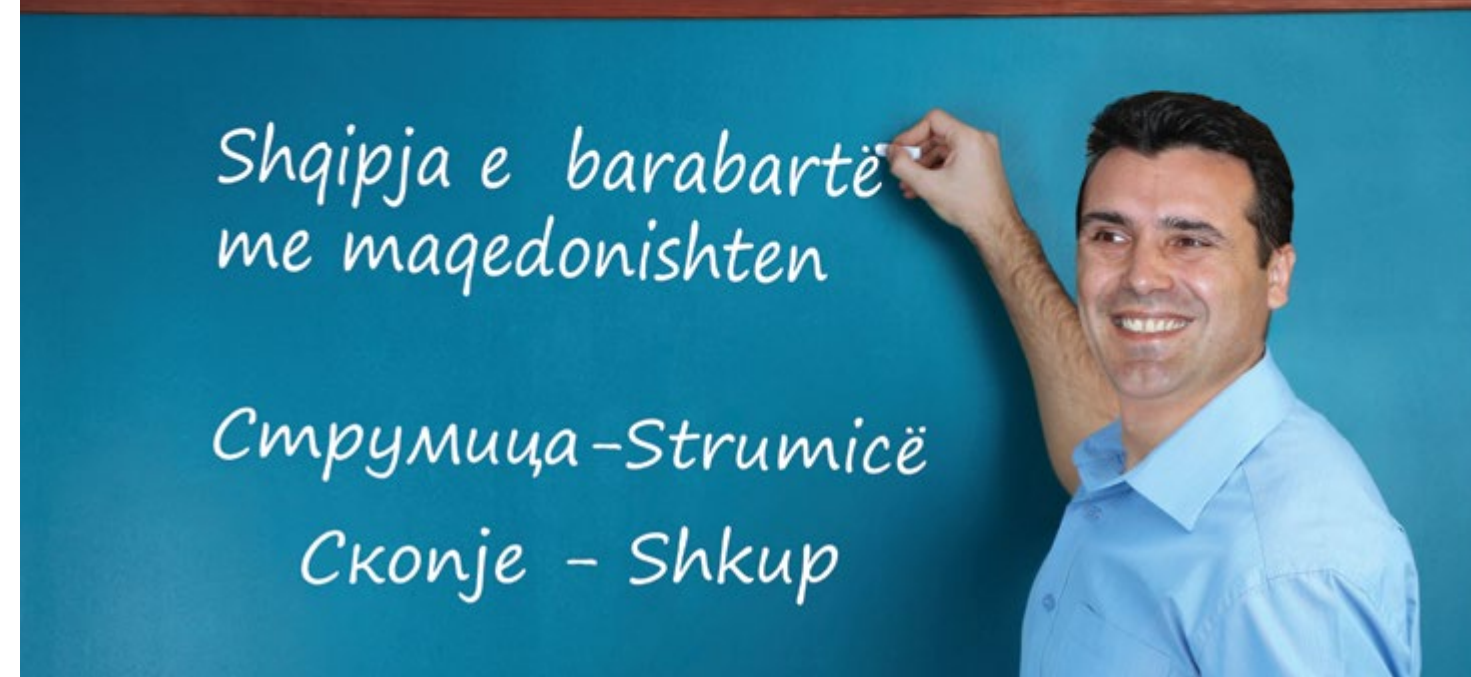
СПОДЕЛИ ДОЖИВУВАЊА

Количините на уредите се ограничени.
Вкупната цена за купување на Samsung UE32J4000AWXXH на 48 рати во Internet&TV М е 9.552 денари со годишна камата од 7,79%.

СО ЛАЖГОТО, САМО НАПИСМЕНО

АНАЛИЗА

ЗАЕВ СО ДВЕ РАЦЕ ПОТПИША КАПИТУЛАЦИЈА НА МАКЕДОНИЈА

Заевата писмена капитулација испратена до ДУИ е само негова. Со неа нема да се согласи мнозинството во државата, залудни се и лажните анкети на „Телма“, кои требаше да му дадат ветер во едрата на недоветниот лидер. Вистината е поинаква. Дури и да добие преодна оценка за писмената задача од наставникот Ахмети (кој сосема случајно е педагог по професија, нели), ученикот Заев за да положи и да помине „на право“ има уште многу, многу работи да научи за сопствениот народ и држава. Малку историја не е лошо за никого...

Пишува | Љујчо Цвејановски

Два месеца Заев и врхушката како змија нозете го криеја ставот за албанската платформа. Очигледно, криенката не била залудна. Сите насетуваа дека има и зошто, но тоа што полека излегува на виделина ги надминува и очекувањата на албанofilите во СДСМ. Веројатно, Мухи, Касапи и Адеми паднале во „несвест“ од среќа. Па и тие не очекувале вакво албанолубие од муртинскиот спасител, а и никој од недоветните не ја сфаќаше сериозно прогнозата

дека ќе ја продаде и сопствената мајка за да дојде на власт. И би прогнозата. За жал на многумина. Најмногу на Македонците и на Македонија. Основани да ти биле претпоставките на познавачите и на „куририте“ дека Заев, фатен во пучистичкиот теснец, ќе даде сè за да излезе од калта што му стигнувала до уши доколку не го оствари ветеното на „чадорот“. Така и излезе. Ликот што ја овозможи оваа глупост со платформата, сега само ја продолжи. Негови се почетокот и крајот. Али, Билал и Зијадин беа само продолжувачи на неговото

дело, а Зоран ги има сите заслуги пред и потоа.

Така, понеделнички, колку за да му тргне неделата нели, Заев потпиша капитулација на Македонија и на сето тоа што ја означува, краси и прави поинаква од другите држави. Име, јазик, химна... Фер, па човекот толку гласно и јасно на десетици настани, јавно ја предупредуваше македонската јавност што ни следува. Арно ама, дел од непомирливите граѓани со владеењето на „криминалците, лошите и неписмените“ „факти“ со кои им ја наполнија главата „професионалните“ медиуми со Соросов предзнак на банкарското konto, не поверуваа, дури ни на зборовите кажани лично од него. Можеби затоа што милува да зборува за себе во трето лице еднина, па си помислиле дека Зоран Заев зборува за некој друг Зоран Заев? Коинциденција со истоименоста, Македонија е мала земја, Зоран често име. Тешко...

ПО ИЗМАМАТА - СЛЕДУВА СРАМ ИЛИ РЕВОЛТ КАЈ ИЗМАМЕНИТЕ?

И така „измамените“ си голтаа без да издвакаат, ламентира за „режимот“, мечтаеја за измислена „слобода“, го слушаа самодемантирачкиот лидер како пропагирала двојазичност и ја бендисува швајцарската федерализација, го прескокнуваа грдото во составеното од него и си сонуваа како тој ќе дојде на власт и ќе им ја исправи „неправдата“. А таа да ти била од најразлична природа и да ти собрала на еден куп најразнобојни незадоволници, шарени по многу основи. Кој ти немал среќа во бракот, друг не го бивало в кревет, трет да ти бил интелектуално нереализиран, а имал толку голем капацитет во себе што никој не го препознавал, на четврт вмрвонец шеф му се погледил, на петиот му пречел соседот и неговата убава кука итн. И никој од нив ни „подразно“ да не ти верувал дека може да се најде човек, Македонец, барем така се декларирал во пасошот, кој ќе ти смени име, химна, јазик и сè што следува. А истиот тој, бар за двојазичност и федерализација, да си мечтаел јавно и со една придружна цел - да им „влезе“ под кожа на Албанците, затоа што друг спас немало. Ниту други податливи гласачи. Па Зоран им се додворил на Албанците, кои во

него го препознале побратимот Агим (Зоран и Агим имаат исто ономастичко значење како имиња и означуваат раѓање на денот). Но и тие, како и Македончињата, да не ти препознале дека зад неговата понуда за „ридови и долини“ се крие насушна потреба за власт. Спас. Од друга страна, за нив и делумно оправдано. Па ним, за разлика од првите, им понудил и нешто што потајно си го посакувале, иако реално не им требало. Колку и да ви изгледа недоветен, овој човек излажа добра „бројка“ од припадници на две нации. Ајде што ги надмудри Македонците, но ги прелажа и Албанците, убедувајќи ги дека не им треба подобар живот, туку толку непотребните националистички дребулии.

Да, човекот, очигледно, треба да влезе во историјата и во антологијата на најголемите светски измамници, знаете, тие од типот на Чехот Виктор Лустиг, кој ја продаде Ајфеловата кула во Париз, или Артур Фергусон, кој на заинтересираните туристи им ги продаваше спомениците во Лондон. Знаете, и нив ги спојува една нишка. Најголем дел од измамените не ги ни пријавиле измамите. Од пусти срам. Којзнае како ќе реагираат нашите измамени чеда македонски на Заевите национал-продажни „мајстории“. Со срам или револт, останува да видиме.

КАКО ЗБОРУВАШЕ ЗАЕВ, Т.Е. КАКО ЛАЖЕШЕ

„Нашiot Устав е либерален и европски по прашањата на јазиците. Тоа е така. И така ќе остане. Наметнувањето на тоа што реално не постои го прават тие што немаат никаква понуда за граѓаните и тие што се плашат од слободно искажаниот збор“. Така говореше Заев. Ова се неговите зборови искажани на првиот митинг во Прилеп. Со нив почна долгото и, за жал, успешно правдање и убедување дека ВМРО-ДПМНЕ лаже за Берн и за неговата желба со двојазичноста да ги намами Албанците. Абе каква двојазичност, се мајтапеа неговите пулени, Груевски не знаел за што да го фати Заев, па му измислил нов скандал.

Како во Прилеп, како и на стотици други места низ државата, тој лично и неговите во кампањата ги лажеа и убедуваа Македонците дека тој Заев пред нив не е истиот тој Заев од ТВ-екраните, кој јасно зборува за албанофилија, двојазичност и за федерализација. И така, маѓепсникот Заев, потпомогнат од волшебството на „чадорот“ или, по добро кажано, од илузијата создадена од Соросовите медиуми, успеаја да измама и заведе голем дел од граѓаните.

Дел од нив и денес, непомирливо свесни дека се прелажани и измамени, така инаетчиски, сè уште не сакаат да признаат дека згрешиле, па велат: „Па што двојазичност, голема работа, денес утре ќе дојде! Подобрo сега отколку утре де, ту,ту, голема работа!“ И си се „перат“ пред себе и другите, само за да ја оправдаат својата доверба во безобразникот што ги пренесе жедни преку вода или глуви и слепи преку Берн.

Да, болното будење на измамените штотуку следува. Веројатно по навика, сега не сакаат да им поверуваат ниту на албанските медиуми, како „Топ ченел“, кои први пренесоа дека Заев во своето писание му гарантира на Ахмети закон со кој ќе се реализира двојазичноста во Македонија. Но не само тоа, зборуваме за ферман од цели 72 страници. Доволно простор за уште многу гаранции за исполнување во целост на безобразната платформа, чишто родоначалник е токму Заев.

Ама, попусто информацијата. Ако не е на платниот список на Сорос, тогаш ниту „Топ ченел“ не е меродавен за нашинците со шарена проминиенција. Веројатно, и „Топ ченел“ е курирски настроен, исто како „Хил“, „Гардијан“, „Нешнел ривју“, „Билд“ и ред други, кои пишуваа и кажуваа лошо (т.е. реално) за Заев и за СДСМ. Крадци...

МАКЕДОНЦИТЕ ГЛАСАА ЗА АЛБАНИЗАЦИЈА НА ДРЖАВАТА?

Еден по еден, солиден дел од реалните, наивни и измамени чеда собра сила и си ја призна грешката во лошата процена. Така, се значајно сведоштва за тоа дека не сакале таква држава, не гласале за таква Македонија, не дале глас за албанизација, си ја сакале татковината... Редици и редици поплаки за изненаденоста од лидерот на СДСМ. Небаре, извиси толкава доверба во Заев. Дадена од интелектуалци, новинари, професори, па дури и сопартити. Да, реалното прашање е што со тие 350 илјади Македонци што го дадоа својот глас за Заев? Гласаа ли и тие за албанската платформа? Тогаш таа не ни постоеше, основоположник е Заев, а токму нивниот глас ги доведе

работата и државата до ова дефе. И сега? „Шу прајме“ сега, чеда прелажани. Враќање нема, барем до нови избори. Се „отворија“ и другите незадоволници, вечни, ама сега од Заев. Меѓу нив и Софија Куновска, која постави наградно прашање, колкумина од СДСМ знаеле што има во пакетчето испратено во Мала Речица? Незадоволна од исклученоста од кандидатските листи, јавно си праша: **Во согласност со високите стандарди за демократија, колкумина во СДСМ знаат што има во пакетчето до Мала Речица? Демократијата е моќ на убедување на инакумислечките во исправноста на сопствените идеи. Во спротивно, се добива #НаТаткоИМПартијата. Во СДСМ има прекалени борци, а не непријатели на социјалдемократијата и на татковината.**

Останува да ги видиме некогаш на јаве и тие прекалени борци во СДСМ, кои си ја сакале татковината. Така барем тврди избрканата прекалена социјалдемократка, која не заборави да стави комунистички „плукачки“ шмек на нејзината творбата и да дообјасни дека ова не било достапно за споделување од „курирските“ медиуми.

Наградно прашање и до Куновска: **Колку „професионални“ медиуми го пренесоа твојот коментар?** Најдовме време и проверивме. Ниту еден „професионалец“, Софија, не те пренесе. Дека се многу професионални, нели, во ширењето на илузиите и во извртувањата, а овој став не им одговараше. Настрона, овој пост не им е исплатлив, нема пари во него. Воопшто...

НЕДОВЕТНИТЕ ВО ОДБРАНА НА АНТИНАЦИОНАЛНИТЕ ПОТЕЗИ НА ЗАЕВ

За Заева среќа, останаа уште многу подлизурковци што имаат задача ја правдаат секоја негова глупост и грешка, навежбани апаратчици, кои колку што беглата е поголема, толку и пожестоко го „перат“ избербатеното. Така, дента кога на сите, дури и на скептиците што гласаа за СДСМ во уверување дека двоја-

зичноста е лага, им стана јасно дека Заев ја испрати писмената гаранција до Ахмети, Македонија осамна со најпатетичниот наслов, кој, особено во ваква деликатна ситуација, требаше да ги затскрие и оправда лидерите гревови кон сегашните и идните генерации Македонци.

„Со писмен човек, само напишано!“ Верувале или не, но ова беше насловната страница што требаше да го „исчисти“ Заев преку Геројот партиски печат. Ајде што поговорката е извртена, нормално за нив, и реално гласи - со неписмен човек само на писмено, но проблемот е уште поголем. Секој тој што го прочита, прво што помисли е дека треба да стои „Со лажгот, само напишано“. Па јасно, не залудно Ахмети бара писмени гаранции од Заев, од истиот тој што за овие три години излажа безброј пати, човек што и покрај потписот, двапати одложи избори. Не потпис и писмена гаранција, Алија е повеќе од свесен дека и така старовремски, со крв, да дадат беса, па и „солена“ банкарска гаранција да остави, како пратениците на ДУИ, со Заев никогаш не е на чисто.

Настрона, Соросовите перјаници со насловот испратија уште една толку карактеристична елитистичка констатација. Демек, Заев бил писмен, нели, како и сите во СДСМ, а другите неписмени, некапни, стока. Затоа му барале писмена гаранција, не дека е лажго.

Уште поголем проблем е што не сфаќаат дека оваа Заева капитулација испратена до ДУИ е само негова, ова е капитулација на врхушката на СДСМ. Со неа нема да се согласи мнозинството во државата, залудни се и лажните анкети на „Телма“, кои требаше да му дадат ветер во едрата на недоветниот лидер и да го исплашат Села да дава отпор за нови избори. Вистината е поинаква. Дури и да добие преодна оценка за писмената задача од наставникот Ахмети (кој сосема случајно е педагог по професија, нели), ученикот Заев за да положи и за да помине „на право“ има уште многу, многу работи да научи за сопствениот народ и држава. Малку историја не е лошо за никој... ■

ЗА ВЛАСТ ПО СЕКОЈА ЦЕНА

СДСМ Ќ ЈА НУДИ МАКЕДОНИЈА НА ДУИ ЗА ДА ЈА УНИШТИ ВМРО-ДПМНЕ

Пишува |
Горан Момирски

Зоран Заев ја има најтешката мисија во својата контроверзна политичка кариера. Дали да ги проголта сите националистички барања на ДУИ и на албанскиот блок со цел да дојде во ситуација по кратка постапка да го апси раководството на ВМРО-ДПМНЕ или да остане без власт по битката во која ги загуби целиот свој дигнитет и авторитет, битка во која вложи толку многу досега? Ако ја свитка „кичмата“ пред координираните и хомогенизирани албански партии уште еднаш како што најави пред неколку години во врска со менување на уставното име, тој може да владее. Но, веројатно, тоа ќе биде најдраматично владеење во историјата на Македонија. И спроведувањето и неспроведувањето на албанската платформа

во земјата ќе предизвика сериозни политички турбуленции. Ако Заев ги натера своите сопартисии да се согласат на двојазичност на целата територија на Македонија и ако подоцна влезе во авантура да го менува уставното име (според СДСМ во 2008 година за 6 месеци ќе се реши името и Македонија ќе влезе во НАТО и ќе почне преговори со ЕУ), за што доаѓаат сè поголем број најави од светот, тој и неговата влада ќе се соочат со пекол многу поголем од тој со кој се соочуваше Груевски во последните 24 месеци. И тука нема да бидат важни ВМРО-ДПМНЕ и Груевски, туку обичниот народ, кој едноставно нема да му го прости најголемото предавство.

И затоа е чудно што иако Заев е целосно свесен со какви предизвици ќе се соочи, инсистира да

прифати нешто за што верувам дека ниту еден друг нормален политичар не би ни разговарал. И тој самиот да не е свесен, во СДСМ има свесни луѓе што знаат да соберат 2 и 2 и да му кажат дека каква било влада во која столбот што ја гарантира стабилноста е составен од албанската платформа не може да ѝ донесе ништо добро на Македонија. Не дека Албанците во Македонија мислат дека за нив е подобра поделба на државата и унификација со Албанија и со Косово. Свесни се дека единствената Македонија во која можат без никакви проблеми да ги задржат и да ги надградат економските, културните, семејните и другите врски со своите браќа во соседството е нивниот најголем бенефит, кој го живеат и во последната деценија откако е ВМРО-ДПМНЕ на власт.

Зошто Груевски е пречка?

Сепак, ако можат, Албанците ќе ја искористат секоја можност за да станат посебен државно-правен субјект на етничка основа за разлика од сите други помали малцинства иако за тоа не ги исполнуваат ниту меѓународните стандарди ниту, пак, Охридскиот договор, кој, според нив, е круна на победата на ОНА во 2001 година. И, се разбира, во истиот момент ќе забораваат дека Груевски, иако ризикуваше губење на поддршката кај Македонците, го призна Косово, направи договор за амнестија на хашките случаи и спроведе демаркација на границата со Приштина.

Сега, во ситуација кога Заев по секоја цена сака да го демонтира ВМРО-ДПМНЕ и да го уапси

Лидерот на СДСМ, Зоран Заев, пред десетина дена, по излегувањето од средбата со претседателот Ѓорге Иванов, на јавноста ѝ порача дека тој и неговата партија ќе имаат корист од нови избори, но дека одржувањето нов плебисцит ќе биде на штета на Македонија. Тоа го покажува и анкетата објавена на телевизијата „Телма“ според која, ако сега се одржат избори заедно со гласовите на Албанците, СДСМ може да добие убедлив мандат за составување нова влада, по што ВМРО-ДПМНЕ нема да добие можност да продолжи да владее. До тука сè е јасно. Она што збунува и што нема никаква здрава логика е зошто Заев би ризикувал со нестабилна влада со ДУИ, учени од албанските партнери, кои можат да го уништат СДСМ, и постојани протести на ВМРО-ДПМНЕ, кои ќе ја блокираат државата како што тоа се случуваше во претходните неколку години кога Македонија стана нефункционална земја. По долгата низа лаги и манипулации на лидерот на опозицијата, малкумина сега можат да поверуваат дека Заев не сака да победи на нови избори и да добие силна власт како што предвидува анкетата на „Телма“. Кој може да поверува дека Заев ја жртвува партијата за да добие Македонија, особено што е јасно дека кој и да направи влада државата уште долго ќе крвави од кризата која со помали или подолги паузи трае од 2010 година

целиот врв на партијата, албанските партии ќе му помогнат во тоа ако имаат свој интерес затоа што колку што Груевски во последната деценија работеше и за Албанците толку и беше пречка за понатамошна милитаризација на албанското општество, што не им одговара на голем дел од албанските политички лидери иако дел од нив токму од Груевски барале поддршка и заштита пред кумановските настани.

Енергичната реакција на македонските безбедносни служби во Бродец и во кумановското Диво Насеље, како и бескомпромисната битка со исламскиот радикализам кој, пред сè, е опасност за урбаната, напредна и модерна европска и албанска интелигенција во Македонија, покажа дека Груевски е пречка преку која албанските партии не можат да поминат во обидот да ги наметнат своите интереси во кои нема место ниту за Македонците ниту за другите. Затоа, во услови кога дел од албанската политичка агенда во земјата артикулира и радикални каузи во кои не се исклучуваат, дури и јавно се најавуваат, паралелни институции како меѓучекор кон остварувањето на Призренската лига, албанските партии имаат

свои причини да му помогнат на Заев да дојде на власт за да се ослаби македонската патриотска енергија на која, како што и самиот кажа, лидерот на СДСМ не припаѓа природно.

Кој ќе признае, двојно ќе одговара

За една работа никој не може да му забележи на струмичкиот градоначалник. Тој уште пред четири години призна дека на СДСМ не му личи да биде патриотска партија. И никој од него и од неговата партија не очекува Заев сега преку нок да стане патриот, проблемот настанува во дефинирањето на македонскиот патриотизам. Тој еден ден ќе мора да одговори дали за него вештачкото прекројување на општинските граници на Кичево и на Струга во 2005 година беше патриотизам и дали прифаќањето на сите барања на албанската платформа ќе го смета за граѓански концепт. Или, пак, токму тоа е причината зошто не сака да оди на избори. Место да го чека да се изјасни што е патриотизам, народот со гласање ќе му каже дека ниту неговата желба да го апси Груевски не е доволна за да изврши национално предавство. ■

МАКЕДОНИЈА МОЖЕ ДА СЕ СОЧУВА САМО СО ОФИЦИЈАЛЕН МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Не смее да се заборави дека јазикот не е само знак за нечиј национален идентитет, туку тој е и средство за општење, за меѓусебна комуникација. Нужно е да постои нешто како лингва франка. Инаку сè ќе заврши во хаос, вели професорот Цуцуловски

Разговараше | Наум Стоилковски
Фоџо | Александар Ивановски

«Најгорливо е тоа што, всушност, за формирање влада, односно владина платформа, сега основата не е на ВМРО-ДПМНЕ како најмногубројна, на СДСМ како следна, туку на ДУИ. Всушност, еднадвор гледано, мандатар е ДУИ. Ако се согласувате со оваа констатација, прво како ги оценувате барањата во неа и како стигнавме таа платформа да биде претставена како „иднината“?»

ЦУЦУЛОВСКИ: Прашувате како се стигна до тоа платформата на албанските партии да претставува, за некои, единствен пат кон иднината. Меѓутоа, суштинското прашање е кон чија иднина. На Република Македонија и на сите нејзини граѓани или само на еден мал дел од одредена етничка заедница? Оваа платформа стана доминантна, односно ѝ се наметна на македонската политичка јавност поради несфатливиот раздор меѓу двете македонски партии. Така, 20 пратеника станаа помоќни од 100 пратеника. Ова е далеку од умот, но е блиску до трагичната практика, според која мора да се коалицира со некоја од албанските партии – нај-

често победничката. Сега, токму оваа практика ѝ се удира од глава на ВМРО-ДПМНЕ. Утре, во некоја друга ситуација, ќе му се удри од глава и на СДСМ. Едноставно, барем според моето мислење, се нема ум за подолгорочна визија за државата, како и за интересот на сите нејзини граѓани.

«Многу се споменува евентуална албанофобија, а ако ги имаме овие коалиции предвид, со сите зафати за спроведување на Рамковниот договор, можно ли е македонско-македонскиот конфликт со разговорите, сценографиите и костимографиите на СДСМ и на СОРОС вештачки да ја наметнаа таа перцепција за „албанофобија на ВМРО-ДПМНЕ“?»

ЦУЦУЛОВСКИ: Мислам дека идејата за постоење некаква албанофобија не почнува ниту со Сорос, ниту со СДСМ. Неа ја имаше уште во СФРЈ, кога Албанците имаа сè, вклучувајќи и Академија на науките и на уметностите на Косово. Но, мораше да се рашири идејата за постоење албанофобија за да се создаде чувство на вина кај југословенските народи – особено кај Србите и кај Македонците. Целта беше полесно да оствари идејата

за голема Албанија. Со создаденото чувство на вина тоа можеше да се оствари полесно бидејќи тој што чувствува вина се труди да ја исправи „вината“ што, наводно, ја направил. Патем, врз чувството на вина се базираат сите религии. Преку ова чувство полесно се манипулира со луѓето. Денес, на ова вештачки предизвикано чувство на вина, се надоврзуваат и некои други структури – Сорос и делови од СДСМ бидејќи не верувам дека поголемиот дел од членството на СДСМ ја дели оваа идеја. Но, кога сме околу фобиите, би говорел за постоењето словенофобија и македонофобија, кои, напати, се граничат со словеномизија и со македономизија. Пример за македономизија е разнесувањето со експлозив на две човечки суштества (2001) врзани за столбовите од мотелот „Бриони“ во Челопек. Нивната вина беше само во тоа што беа Македонци. Дали некој од ОНА, на пример Али Ахмети, се извини за ова; дали ги посети нивните семејства, нивните

деца? Или, можеби, омразата смета дека некои суштества и можат да се разнесуваат, без пардон? Потоа, се говори за албанофобија! Тоа е повеќе од цинично.

«Во оваа насока, во платформата се бара извинување за геноцидот врз Албанците и тоа за период кога низ македонските територии пустошеле Џемо Хаса и балистите? Можно ли е до толку да се протнуваат „слепи“ насоки, заедно со барањата за СЈО, во една платформа што е, пред сè, освојувачка, и е барање за самопредавање на територија без борба?»

ЦУЦУЛОВСКИ: Треба да се има предвид дека таканаречената платформа е само продолжение на Платформата за решавање на албанското национално прашање, изработена од Албанската академија на науки во Тирана во 1998 година. Таа е само продолжение на идеите од Призренската лига, формирана во 19 век. Значи, ста-

нува збор за континуитет. Се бара извинување за извршен геноцид? Од кого и над кого извршен геноцид? Современата македонска држава настанува 1945 година. Како една непостојна држава може за што било да одговара, вклучувајќи и некаков геноцид од времето на балканските војни? Понатаму, кој страдале и кој беше под окупација во периодот 1941-1945 година, кога фашизмот капитулираше? Секако дека тоа не беа Албанците, туку Македонците од западниот дел на Македонија, кој во тој период беше под италијанска окупација, а администрацијата ѝ беше доверена на фашистичката влада во Тирана. Значи, го поставувам прашањето кој ќе одговара за злосторствата што биле правени од паравоените албански структури врз Македонците за време на Втората светска војна. Но, не смее да се заборави дека од овие паравоени структури страдале и многу Албанци. И ним следбениците на овие структури треба да им се извинат, како што

треба да им се извинат и на сите што живееле на просторот западно од линијата Групчин - Подмоље: Турци, Македонци муслимани, Власи, протерани Срби итн.

«Сета криза, евидентно наметната од надвор за да го подели општеството и да го намали влијанието на ВМРО-ДПМНЕ, ја отвори можноста не само за платформа од Тирана, зад која се верува дека стојат други центри на моќ; туку ја отвори и балканската кујна - да се потсетиме на ставовите на еден бугарски претседател; грчки министри и официјални лица; српски министри. Од еднаш дур и на сметки за патарина се врати ФИРОМ итн. Лица што се залагаат за нови граници се јавија и од Лондон и од САД. Може ли да се посочи чие е ова масло? Верувате ли дека е осмислено сценарио или само се надградува по кризата?»

ЦУЦУЛОВСКИ: Не би рекол дека токму сета криза е наметната од надвор бидејќи оваа теза имплицира дека македонското општество е идеално, а некој од надвор ја урива оваа претпоставена идила. Но, дека и еднадвор се мешаат е повеќе од сигурно, како што е сигурно дека не е дозволиво кој било од надвор да се меша. Јосип Броз не напразно инсистираше дека е недозволливо надворешно мешање во внатрешните работи на која било земја. Е, сега, вистинското прашање е кому сето ова му е потребно? Се говори дека источниот дел од Македонија ќе се приклучи кон Бугарија. Бугарија и така не знае што да прави со „своите“ Македонци, па им треба уште и ние. Исто така, Бугарија не знае што да прави со 10 проценти Турци, со околу 150.000 Помаци и со најмалку пет проценти Роми. Евентуалното приклучување на дел од Македонија кон Бугарија ќе биде исто толку голема трагедија за Бугарија, колку што ќе биде и за Македонија. Во таа новосоздадена монструм-држава веднаш ќе се активира македонскиот сецесионизам, како резултат од анектирањето. Не е исклучено да се појави и турски сецесионизам, особено ако од Турција насилно се одвои дел за создавање курдска држава. Дали на Србија ѝ одговара спојување на дел од Македонија?

Србија, сведена на потесна Србија, со проблемите што ги има во Косово и со дел од Унгарците во Војводина, не знае каде ѝ главата, па уште Македонија ѝ треба. Грција со децении не знае што да прави со Македонците од егејскиот дел, се плаши што ќе биде со Албанците во Чемерија (Чамрија), од сите страни ја блокираат бегалците и сега уште и ние, вардарците, сме ѝ потребни. Можеби поделбата на Македонија ѝ одговара на идејата за голема Албанија? Не смее да се изуми дека Албанија е во латентна меѓуалбанска војна меѓу северот и југот. Само може да се претпостави што ќе се случи ако дојде денот до создавање на таканаречена голема Албанија. Дури тогаш ќе се разгори меѓуалбанската војна бидејќи ќе се постави прашањето кој кон кого ќе се приклучи: Тирана кон Приштина, Приштина кон Тирана или обете кон Тетово? И кој ќе ја раководи таа парадржава: Ахмети, Тачи, Бериша...? Едноставно, Албанија ќе пропадне на денот на нејзиното обединување. Едноставно, четирите волци, за кои некогаш се говореше, денес се искубани, немоќни. Значи, оваа идеја за поделба на Република Македонија, која дојде прво од Велика Британија, а пред некој ден и од американскиот конгресмен Дејна Рорабејкер, е наметната и води кон дестабилизација на Балканот. Со негова дестабилизација ќе дојде до дестабилизација на Европа, која и без ова е до гуша во проблеми. Прашавте кој стои зад сето ова. Стои тој кому не му одговара стабилна, економски развиена Европа, Европа што би се протегала, како што се залагаше уште Де Гол, од Атлантискиот, па сè до Урал. Ако се оствари тоа, тоа ќе стане нечиј кошмар. Веќе во самото прашање за тоа кому сето ова му одговара (дестабилизација на Европа и нејзино протегање до и зад Урал) се наоѓа одговорот. Европа, сигурен сум, не го сака тоа. Тогаш, ова му одговара на тој кому не му одговора моќна Европа – во економска и во културна смисла. Слаба Европа, исто така, одговара на инсталираните, вметнати структури во европските институции. Тоа е нејзиниот хипертрофиран бирократски апарат, кој е паразит и својата егзистенција ја наоѓа во вештачко предизвикување кризи.

Така, Европа се урива и однатре, а не само од надвор.

«Ако се гледа така дека тие структури сакаат да ги затворат прашањата на Балканот, ама во насока на „стабилизација“ на Европа; многу е просирна играта - Македонија да се федерализира со ново име прифатливо за Грција. Македонците ги снемјува од картата, освен како народ, дел од федерација, и, исто како што беа во Југославија, тоа повторно е прифатливо за Грција, па и за Бугарија. Ги снемјува македонските симболи сонцето, лавот, освен како „кантонални ознаки“, а и според сеалбанската платформа, државата би добила нови, мултикултурни ознаки. Со тоа, ќе се влезе во НАТО, а ЕУ ќе ги отвори вратите. Албанците ќе се обединат „европски, без граници“ (процес почнат со соработка на општините од трите држави). Државата со ново име ќе „функционира“ проформа, а Македонците ќе останат под кирија. Има ли ова логика, и може ли да се изведе без судир?

ЦУЦУЛОВСКИ: Колку што сум загрижен за иднината на Република Македонија, толку сум загрижен и за судбината на Европа. Ако дојде до губење, пропаѓање на Република Македонија, ако дојде до нејзина федерализација и отцепување на одредени нејзини делови, не може ли тоа да биде „добар“ повод и за некои други отцепувања? На пример, Корзика да се отцепи од Франција, Баскијците од Шпанија. Потоа, да се отцепи и Каталонија? Во Обединетото Кралство да се повтори референдумот во Шкотска и Шкотска да се одвои од царството итн. И, еден ден, наеднаш може да сфатиме дека ја нема Европа, барем не таква каква што ја знаевме. Тогаш каде и со кого ќе се обединуваат Албанците? Свесен сум дека моето укажување на вакво сценарио (распаѓање на ЕУ) некому звучи како налудничав фантазија. Но, да не заборавиме колку работи се случија, кои некогаш ни изгледаа фантастични. Кој можеше да го предвиди распадот на СССР и на Црвената армија, со кои во САД ги заспиваа децата, место со страшниот волк од Црвенкапа. СССР и Црвената армија ги нема и тоа без истрелан куршум.

Сето тоа се случи за времето на Горбачов (милиот Горби!) и на Елцин. Дали некој тогаш се сомневаше во нив, дали некој мислеше дека се вметнати играчи? Не. Кој гарантира дека денес Европа не ја управуваат нови Јелцини, Горбачови? Конечно, зар не е сериозен индикатор бегалската криза во Европа? Се говори дека допрва ќе пристигнат уште 20 милиони бегалци. Ако тоа е само приближно точно, тогаш ѓаволот ја однел играта.

«Да се вратиме на условувањата за формирање влада. Јазикот. Идентитетско прашање за кое се бориме со Грција официјално веќе четврт век. Сега се бара (а и се нуди) сами да си го доведеме во прашање. Колку треба да е човек политички и општествено неодговорен во овој момент да заигра на таа карта?

ЦУЦУЛОВСКИ: Станува збор за крајна не само политичка, национална, туку и човечка неодговорност, која се граничи со апсурд. Да се нуди нешто (двојазичност) кога никој, барем официјално, тоа не го побарал, е веќе лудост. Да се говорело на јазикот на граѓаните во некоја општина, град

или село во кое нема ниту еден граѓанин што говори на тој јазик е далеку од секој ум и личи на вампиризам. Настрана, тоа е наспроти Уставот. За антиуставно повикување може и да се одговара. Но, ајде, нека го прифатиме тоа како невин вербален деликт, израз на нечија неспрешетливост. Но, и во тој случај, глупоста останува. Патем, не смее да се заборава дека јазикот не е само знак за нечиј национален идентитет, туку тој е и средство за општество, за меѓусебна комуникација. Нужно е да постои нешто како лингва франка. Инаку сè ќе заврши во хаос. Да не го заборавиме митот за Вавилонската кула. Бог ги казни луѓето така што од еден јазик создаде повеќе јазици за да внесе раздор меѓу нив. А митовите, колку и да се сказни, сепак кажуваат нешто. Едноставно, потребен е еден официјален јазик за да се сочува не само македонскиот идентитет, туку и целината – Република Македонија.

«Иако нема брз излез од кризата, веројатно ниту нови избори нема да бидат пресек, туку ќе расчистат некои дилеми што се појавија; општеството евидентно се подели - и тоа не само по етничка, туку и по политичка линија. Во оваа ситуација, беше понудена семакедонска платформа, не како одговор на сеалбанската платформа, туку како рамка во која би се движела државата и со тоа партиите во иднина. Колку таква платформа е потребна и дали, можеби, ќе помогне во надминување на оваа поделеност?

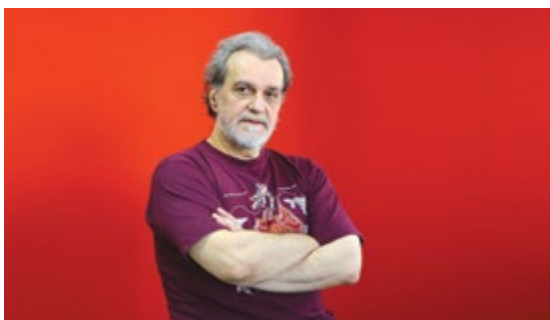
ЦУЦУЛОВСКИ: Секако дека е потребна една таква платформа. Ако создавањето на една таква платформа, односно програма, не помогне, сигурно нема да одмогне. Значи, застапник за тоа да се изградат македонски национални рамки, кои не би требало да бидат пречекорувани. Тие би биле еден вид црвени национални линии, сеедно што сум граѓански ориентиран. Во овој поглед, Македонија е исклучок на Балканот. Таа е исклучок не затоа што сака да изгради национална платформа, туку затоа што единствено таа нема изградено своја национална платформа. Словенци-

те, на пример, тоа го направија пред сите во Југославија, уште во 80-тите години од минатиот век. Затоа, и најподготвени го дочекаа распадот на федерацијата, не затоа што го сакаа, туку затоа што однапред создаваа решенија за можни ситуации. Едноставно, гледаа барем чекор напред. Ние, пак, како нојот со главата в песок – како да не постои нешто, ако тоа нешто не го гледаш.

«Што очекувате? Нова влада, широка коалиција, тесна коалиција, каква и да е, која би имала моќ да функционира или, како и мнозинството од јавноста се сомневате во резултатите од последните избори и гледате во нови избори како можно решение?

ЦУЦУЛОВСКИ: Единствен уставен излез од оваа ситуација се нови избори бидејќи во Уставот не е предвидено второ давање мандат. Значи, Уставот упатува на нови избори. Притоа, не верувам дека новите избори ќе променат нешто битно, но битно е да се спроведува законската и уставната процедура бидејќи, со нивно неспроведување, уште повеќе ќе се стесни демократијата, бидејќи нејзината суштина е во процедурата. Не станува збор за моја желба да има избори, туку тоа го налага Уставот. Над Уставот не смее да биде никој, сè додека не се промени. Инаку, не се сомневам во резултатите од претходните избори затоа што: а) домашните и странските посматрачи сметаа дека изборите се регуларни; б) немаше сериозни инциденти и, во оваа смисла, овие избори беа најмирни; в) ДИК ги призна резултатите и г) ниту една партија, по одлуката на ДИК, не поднесе приговор. За мене тоа се доволни индикатори за нивната регуларност бидејќи верувам во нашите и во странските фактори, набљудувачи, како што верувам во ДИК, а, Богами, и во сите наши партии, кои не поднесоа каков било приговор. Тогаш, кој сум јас да се сомневам во тоа во што не се сомневаат светите и непогрешливи партии, кои сè што прават, прават за доброто на народот. А народот, како народ, сè повеќе страда. Впрочем, има ли друга улога, освен да страда? Затоа е и народ. ■

ВОЈНА

Пишува | Дјо Сџанковски

Уште колку денови, часови и минути ќе бидат потребни за македонските граѓани и нивните здруженија, партии и институции да се освестат и, конечно, да сфатат дека таканаречената платформа на трите албански партии, всушност, е – објава на војна кон Република Македонија.

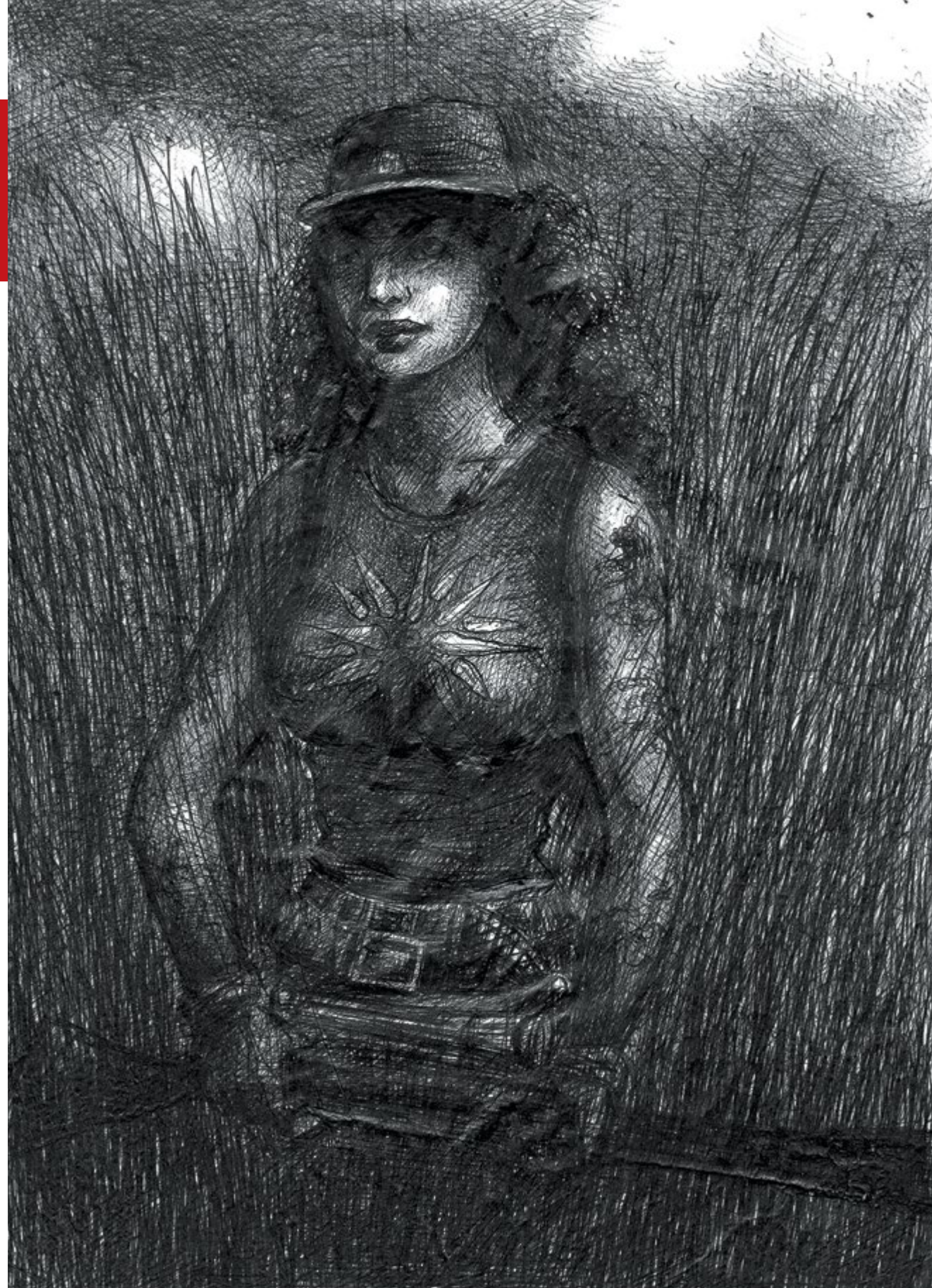
Тоа, секако, не е директна, брутална објава на војна, како што е правено во минатите векови, туку оваа платформа на ДУИ, Беса и на Алијансата на Албанците е една еуфемистичка уцена, при која на помалку или на повеќе суптилен начин се нуди нешто што воопшто не е прифатливо ниту за граѓаните на Република Македонија ниту, пак, за сите етникуми во државата, вклучувајќи го тука и албанскиот етнички корпус. Зошто дури по изборите овие три партии на Албанците, со помош на странскиот фактор, го компонираа овој политички ултиматум? Зошто не го конституираа пред изборите за нивните гласачи да видат со што се зафатиле и каде би можеле да бидат одведени следејќи ги, вака изманипулирани и на слепо?

Ова, едноставно, не е фер кон нашите сограѓани Албанци,

кои традиционално гласаат за ДУИ, а и со извесен квантум ентузијазам им го дадоа својот глас на новопоявените партии, Беса и Алијансата на Албанците.

Но, платформата во предизборието не постоеше. Реториката беше националистичка и радикална, дополнително фризирана од потезите на СДСМ, на господинот Заев, но овој „Франкенштајн“, сега подгреан од последните остатоци на развластените американски неолиберали и нивните европски трабанти, овој пат откинати од централата во Вашингтон Д.Ц. и аутизирани во чудни политички лордовства, калифати и кнежевства, наместо да го положат „оружјето“ и да му изразат лојалност на новиот владетел на САД, Доналд Трамп, тие продолжуваат да роварат и ријат со уште посилен фанатизам по геостратежиската табла на светот, спроведувајќи ги со несмален инает своите планови.

Всушност, тие се сосема излезени од системите на хиерархија на американската политичка конституција и принципите на дистрибуцијата на моќта што САД ја имаат како силен фактор на убедување.

Ризикот што го преземаат овие администратори и дипломати на американската држава е огромен и доколку нивниот обид за преврат не успее, последиците за нив ќе бидат драконски.

Овие, таканаречени, лордови на политичкиот „непокор“ дејствуваат исклучиво партиски во име на Демократската партија на Обама, Клинтонови и Сорос, а нивната непоколеблива желба да го детронизи-

раат претседателот Доналд Трамп е веќе загарантирана со нивните дејствија, кои, покрај небулозност и хаосот при транзицијата на власта во САД, веќе се на големо јасни, недвосмислени и екстремно опструктивни.

За волја на вистината, претседателот Трамп има проблеми и со десетици, па и стотици корумпирани од Сорос и другите центри на неолибералната моќ, челници во Републиканската партија, која и го кандидираше како претседателски кандидат. Тука се собрале и по некој сенатор и конгресмен, кои, наместо да го поддржат сопствениот претседател, конспирираат со демократите и вршат секакви субверзии во системот по нивен налог.

Несомнено, вообичаената „мека“ транзиција на власта во САД, што ја инаугурираше поранешниот претседател Барак Обама, беше само уште една шарена лага на најлажливиот, најнеуспешен и најфрустриран претседател во историјата на Америка.

Ако ова продолжи и ако претседателот Трамп не ги мобилизира сите ресурси на државата за да го спречи овој процес, тогаш американското општество ќе влезе во ужасен галиматijas, кој неминовно ќе води кон граѓанска војна. А, од таква ситуација, фрагилната американска федерација може да се разбие во парампарче и да замине во историјата со истата брзина со која и се наметна, користејќи ја својата поволна геостратежиска позиција и двете светски војни од минатиот век, што почнаа во Европа.

Затоа овој период е да се биде или не за Доналд Трамп и за неговиот тим. Затоа толку тешко стигнува бранот на промените до остатокот на светот. Раѓањето на новата Америка оди болно и бавно, а

остатоците од неолибералната олигархија на демократите и нивните елитни републикански сојузници прават сè само Трамп да заглави во хаосот и, ако ништо повеќе, да биде блокиран, а неговата администрација, нефункционална и неефикасна.

Во дипломатијата, пак, сите проекти за поставување неолиберални влади, финансирани од Сорос, уште повеќе се интензивираа. Сега тоа треба да бидат влади против Трамп, кои ќе бидат добри платформи за дејствување однадвор кон новата сè уште нестабилна Трампова влада.

Затоа и поранешниот шеф на ЦИА, Бренан, беше во Тирана пред неколку месеци. Претпоставувам дека при таа посета Еди Рама и директорот на ЦИА ја договориле платформата, а потоа таа како штафета им е предадена на овие неколку партии на македонските Албанци. Веројатно, ова е пледоаје за финалното решавање на албанското прашање во Европа.

Рама, како примател на Соросови пари и американска моќ, ни во сон не можел да го одбие овој предлог иако многу добро знаел дека ако Трамп ги победи демократите на терен и ги исчисти од сите одлучувачки позиции во системот на владеење на САД, ќе му следува страшна казна. Но, веројатно се надева дека вродениот талент за умилкување уште еднаш ќе го спаси од гибелта.

А, што се однесува до нас овде, во Македонија, ние сите треба што побрзо да излеземе од овој хипнотички транс и да се подготвиме за провокативната и заканувачка политичка реалност. Ако не, повторно нè чека ужасна и убиствена војна, за која, и тоа како, треба да се подготвиме зашто овој злосрекен ултиматум беспоговорно упатува на тоа. ■

ДОМАШНИОТ БРУТО-ПРОИЗВОД ЌЕ РАСТЕ, НЕВРАБОТЕНОСТА ЌЕ ПАЌА

Пишува | Александрија Сшевковска

Македонската економија се покажа како многу жилава во овие нестабилни времиња на опстојување, со оглед на тоа дека оди напред и бележи пораст, иако две години е во сенка на политичката криза, која е присутна во државава. Успешно водената политика, освен што издејствуваа позитивни движења на економијата изминатиот период, создаде база и за натамошен пораст, а потврда за тоа доаѓа и од страна на меѓународните финансиски институции. Тие прогнозираат повисок пораст на БДП и пониска невработеност во претстојниот период, иако домашната политичка криза сè уште претставува закана за економијата. Сепак и покрај присутните ризици, стопанствениците некако наоѓаат простор за функционирање, а најавите за зголемено банкарско кредитирање и очекувањата за поголема побарувачка на кредити од страна на реалниот сектор сигнализира дека фирмите се подготвени да влезат во нов инвестициски циклус и да преземат поголеми ризици, да влезат во деловни потфати со што ќе се раздвижи економијата и ќе се отворат нови работни места.

И покрај сите проблеми и пречки, македонската економија опстојува и испорачува пораст, што е доказ за нејзината жилавост. Тоа што меѓународните институции прогнозираат дека порастот ќе продолжи, што, пак, ќе повлече и намалување на невработеноста е знак дека надворешните институции имаат доверба во македонскиот систем и економската политика, која е поставена на вистински основи. Некако нашите стопанственици

наоѓаат начин за опстојување и инвестиции, што е одлична вест за вкупниот развој на државава. Тоа што може да ги компликува работите е политичката криза, која повеќе од две години врши голема пресија врз вкупното живеење, вклучително и економските текови. Таа создава чувство на нестабилност и непредвидливост, редуцирајќи ги плановите за ширење на фирмите, нивните инвестиции, вработувања. Досега многупати се нагласуваше дека одолжувањето на кризата ќе има негативни импликации врз економијата, и практиката го потврдува тоа. Засега последиците не се со загрижувачки размери, но ако продолжи вака, последиците ќе бидат големи – сметаат економските аналитичари.

Инаку Европската комисија очекува Македонија годинава да испорача пораст на БДП од 3,2 проценти, а в годинава да забрза на 3,6 проценти, што ќе биде втор резултат во Европа. Дополнително, Брисел посочува дека невработеноста ќе продолжи да се намалува до 24,4 проценти годинава и до 22 процента во 2018 година, што е на линија со проекциите на Владата.

Позитивните движење на пазарот на труд се предвидува да продолжат и во 2017 година, при што порастот на вработеноста се очекува да изнесува 1,8 отсто или 11 илјади нови работни места. Овие проекции се базираат на предвиденото зголемување на бројот на вработени во компаниите што работат во слободните економски зони и активните мерки и програми за вработување на владата, но

Некако нашите стопанственици наоѓаат начин за опстојување и инвестиции, што е одлична вест за вкупниот развој на државава. Тоа што може да ги компликува работите е политичката криза, која повеќе од две години врши голема пресија врз вкупното живеење, вклучително и економските текови

и како резултат на реализацијата на јавно финансирани инфраструктурни проекти. Просечната бруто-плата во земјава се очекува да забележи номинален пораст од 1,8 отсто. Приватната потрошувачка се очекува да забележи пораст од 2,1 отсто во 2017 година, главно како резултат на очекуваниот пораст на доходот на домаќинствата, при проектирано зголемување на вработеноста и на платите – објаснува министерот за финансии Кирил Миноски.

И Светска банка во својот јануарски извештај за глобалните перспективи излезе со слични очекувања како и Европската комисија, иако банкарите од Вашингтон за Македонија предвидуваат нешто подобри остварувања, односно пораст на БДП од 3,3 отсто годинава, 3,7 отсто во 2018 година и 4 отсто во 2019 година.

Проекцијата на ММФ е пораст на македонската економија од 3,5 отсто годинава и од 3,8 отсто во 2018 година.

Слична е и прогнозата на Народна банка.

Се очекува проектираниот пораст на БДП за цела 2017 година да изнесува 3,5 отсто, а за 2018 година 3,7 отсто. Ризиците околу остварувањето на ваквото макроекономско сценарио не се позначително променети во однос на октомвриските проекции и, главно, се поврзани со неизвесното опкружување – стои во заклучоците од последната седница на Советот на НБРМ.

Во сите проекции за македонската економија е јасно наведено дека политичката криза претставува главна закана за економијата.

Пошироко базираното обновување на економијата е изложено на ризик од политичката криза. Среди долго-трајната политичка криза, приватните компании се воздржуваа од инвестиции, порастот на кредитите за корпорациите беше речиси рамен, а Владата царуваше во капиталните трошоци – пишува во зимската прогноза на Брисел, што ги исцртува приоритетите за следниот период.

Разврската на домашната политичка сцена е важна за враќање на довербата кај странските инвеститори, но и за предвидливо деловно опкружување за домашните стопанственици.

Владата преку активните мерки и крупните капитални проекти продолжи да го стимулира домашниот приватен сектор, во време на политички неизвесности подавајќи му рака за спас на стопанството.

Фискалната политика се очекува да остане поддршка на порастот на домашната побарувачка во 2017 година и во 2018 година, а Владата планира значителни зголемувања на двата трансфера и капитални трошоци, во споредба со реализацијата во 2016 година, со континуирана средина на ниски даноци. Надворешната рамнотежа е најверојатно да придонесе за пораст, како и за зголемување на извозот, каде што доминираат етаблирани странски производители. Се очекува и пораст на увозот, како одговор на зголемувањето на приватните и на јавните инвестиции, вклучително и планираните нови и проширени производствени капацитети од странските производители во слободните индустриски зони – се вели во прогнозата на Европската комисија. ■

ПРОМЕТОТ ВО ИНДУСТРИЈАТА ЛАНИ ПОРАСНАЛ 9,9 ПРОЦЕНТИ

Прометот во индустријата минатата година во однос на 12 месеци од 2015 година бележи пораст од 9,9 проценти, а во декември 2016 година во однос на декември претходната година бележи пораст од 6,6 проценти, објави Државниот завод за статистика.

Според објавените податоци, прометот остварен на домашниот пазар има пораст од 1,2 процент, а на странските пазари 8,6 проценти. Гледано по сектори, прометот во индустријата во секторот рударство и вадење камен во декември 2016 година, во однос на декември 2015 година, бележи пораст од 13,9 проценти, а во секторот преработувачка индустрија од 6,4 проценти. Прометот во индустријата во декември 2016 година, во однос на ноември 2016 година, има намалување за 16,9 проценти.

ВО ЗЕМЈАВА ИМА ПОВЕЌЕ ОД 18 ИЛЈАДИ ПРОДАВНИЦИ

Во Република Македонија има 18.749 продажни капацитети во трговијата на мало, од кои 18.266 се продавници и 483 се бензински станици, објави Државниот завод за статистика.

Според податоците од спроведениот попис од 1 до 12 ноември 2016 година, најголема концентрација на продажни капацитети има во скопскиот регион, 23,8 отсто. Гледано по општини, најголема концентрација има во Тетово 8,1 отсто, Куманово 6,9 отсто, Битола 6,1 отсто, Прилеп 5,4 отсто, Центар 5,3 отсто, Струмица 4,4 отсто, Гостивар 4 отсто, Чаир 3,9 отсто, Охрид 3,8 отсто, Велес 3,4 отсто и Струга 3,3 отсто. На територијата на овие општини се концентрирани повеќе од половина од продажните капацитети во трговијата на мало, односно 54,6 отсто.

ХРВАТСКА ГО УСЛОЖНИ УВОЗОТ НА МАКЕДОНСКОТО ВИНО

Од 1 јануари во Хрватска е донесен нов правилник за увоз на вино од трети земји, со кој се воведоа дополнителни услови, т.н. нетарифни бариери за увоз на вино. Во оваа група земји е и Македонија. Со новите услови се зголемува цената на македонското вино. Македонија бара објаснување и подготвува реципрочни мерки.

Македонија извезува во Хрватска 17 милиони литри годишно или 24,2 проценти од вкупната вредност на извезено вино. Вредноста на овој извоз е 11,2 милиони евра. Хрватска е втора земја, по Србија, во која извезуваме македонско вино и трета по Германија и Србија во кои извезуваме македонско наливно вино.

Според новиот правилник, се одложува периодот на ставање на увезеното вино во промет, најмалку 32 дена од царинење на виното до издавање на дозволата за пуштање во промет. Освен тоа, се зголемија и барањата за дополнителни анализи и заштита на животната средина. Со тоа се зголемува цената на виното. Оваа мерка, очигледно, е донесена за заштита на хрватското производство од увозните вина.

Според новиот правилник, се одложува периодот на ставање на увезеното вино во промет, најмалку 32 дена од царинење на виното до издавање на дозволата за пуштање во промет. Освен тоа, се зголемија и барањата за дополнителни анализи и заштита на животната средина. Со тоа се зголемува цената на виното. Оваа мерка, очигледно, е донесена за заштита на хрватското производство од увозните вина.

МАКЕДОНИЈА ВО ДЕКЕМВРИ ЈА ПОСЕТИЛЕ 42.101 ТУРИСТ

Македонија евидентирала 42.101 турист лани во декември, кои оствариле 81.060 ноќевања, што претставува зголемување од 4,4 отсто во споредба со истиот месец од претходната година, додека бројот на ноќевањата е зголемен за 4,7 отсто.

Според податоците на Државниот завод за статистика, бројот на домашните туристи во декември 2016 година, во однос на декември 2015 година, е намален за 5,3 проценти, а бројот на странските туристи е зголемен за 11,2 проценти. Бројот,

пак, на ноќевањата на домашните туристи е намален за 4,6 проценти, а бројот на ноќевањата на странските туристи е зголемен за 12,5 проценти. Во периодот јануари-декември 2016 година, во однос на претходната година, бројот на туристите е зголемен за 5 проценти. Кај домашните туристи има зголемување за 4,8 проценти, а кај странските за 5,1 процент. Бројот, пак, на ноќевањата пораснал за 2,8 отсто, при што кај домашните туристи има зголемување за 3,6 проценти, а кај странските за 1,7 процент.

ГОДИНАВА ЌЕ СЕ ГРАДАТ РЕКОРДЕН БРОЈ ПАТИШТА

Активности за изградба и обнова на четириесетина патишта, автопатишта, експресни, регионални и локални, најави за годинава министерот за транспорт и врски, Владо Мисајловски.

Оваа година ќе се почне со изградба и реконструкција на рекорден број патишта досега. Со истото темпо продолжува изградбата и обновата на повеќе од 200 километри автоматска мрежа во Македонија. Годинава дополнително

ќе почне реконструкцијата на две нови автопатски делници.

За годинава е планиран и почеток на изградба на три нови експресни патишта во должина од повеќе од 100 километри, што е инвестиција од околу 250 милиони евра. Во регионалната патна мрежа моментно се работи на четири регионални патишта, а ќе почне изградба и обнова на 37, за што е предвидена инвестиција од повеќе од 55 милиони евра.

„РОЛС РОЈС“ ЛАНИ ЗАГУБИЛ 5,2 МИЛИЈАРДИ ЕВРА

Британската компанија „Ролс ројс“ соопшти дека минатата година имала загуба од 5,2 милијарди евра поради вртоглавиот пад на вредноста на британската фунта по референдумот за излез на земјата од ЕУ.

Компанијата, која, меѓу другото, произведува и мотори за авиони, соопшти дека поради падот на фунтата од речи-

си 20 проценти во однос на доларот, морала да ја намали вредноста на некои од договорите.

Освен тоа, „Ролс ројс“ мора да плати 788 милиони евра за порамнување во врска со обвиненијата за давање мито. „Ролс ројс“ веќе не произведува луксузни автомобили бидејќи тој дел го предеде „Бе-Ем-Ве“.

ГРЦИЈА ВО ЈАНУАРИ ЗАБЕЛЕЖАЛА ПРВИЧЕН СУФИЦИТ ОД ЕДНА МИЛИЈАРДА ЕВРА

Грција во јануари покажала првичен буџетски суфицит во износ од 1,012 милијарда евра, покажуваат статистичките податоци цитирани од грчките медиуми. Суфицитот е за 342 милиони евра поголем во споредба со целта

поставена во претходната контрола. Приходите во буџетот забележале скок за 325 милиони евра во однос на поставената цел. Расходите во јануари, пак, биле пониски за 137 милиони евра.

Позитивните податоци од буџетот може да послужат како владин адут во преговорите со кредиторите, смета експертите.

ХРВАТСКИ „ОРБИКО“ ГО ПРЕЗЕМА СЛОВЕНЕЧКИ „ЕВЕРЕТ“

Хрватската дистрибутерска компанија „Орбико“, во сопственост на Бранко Роглиќ, ја презема словене-

чката „Еверет група“ (вториот најголем дистрибутер за козметика во регионот). По оваа аквизиција, вкупниот годишен приход на „Орбико“ ќе достигне износ од две милијарди евра, а до 2020 година компанијата би требало да има приход од четири милијарди евра. Менаџментот на „Еверет“ остана ист и ќе помогне побрзо да се интегрира во „Орбико бјутџи“, со развој на сопствените марки.

Компанијата „Еверет“ има седиште во Словенија и остварува годишен приход од 33 милиони евра, дистрибуира околу 130 трговски марки и работи на 12 пазари.

НАМАЛЕН БРОЈОТ НА КОРИСНИЦИ НА МОБИЛНИ ТЕЛЕФОНИ ВО БИХ

Во БиХ, во третиот квартал во 2016 година, имало 3.427.401 корисник на телефонски услуги во мобилната телефонија, што е помалку за 2,87 проценти во однос на истиот период лани.

Според кварталниот извештај на Регулаторната агенција за комуникации (РАК), направена врз основа на податоците на операторот, во третиот квартал минатата година пазарен лидер во мобилната телефонија е „БХ Телеком“ со 47,14 проценти удел и бележи благ пораст, додека „Телеком Српска“ има удел од 37,99 проценти на пазарот, а „ХТ Мостар“ 14,49 проценти.

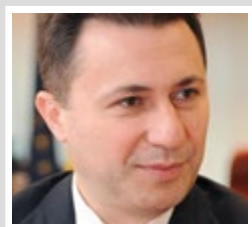

ЦРНОГОРСКИОТ ТУРИЗАМ ЗАБЕЛЕЖИ НЕОЧЕКУВАН ПОРАСТ

Црногорските угостители очекуваат дека и оваа година ќе продолжат со туристичкиот раст кој во претходните 10 години се зголеми четири пати.

Од Националната туристичка организација истакнуваат дека во 2005 година странскиот туристички промет во Црна Гора изнесувал 220 милиони евра, додека лани достигнал бројка од 850 милиони евра.

Рекоа, не порекоа

НИКОЛА ГРУЕВСКИ

Ние сме подготвени да одиме во опозиција и ќе направиме сè што е во наша моќ да не се прифатат барања кои се нелогични и се штетни за целата држава, со кои не им се помага ниту на Македонците ниту на Албанците. Само ќе го наруши мирот, стабилноста, ќе создаде дополнителна нетрпеливост, која во некои места постои и е видлива, и ќе нè раскара дополнително.

СТЕВЧО ЈАКИМОВСКИ

Ако СДСМ формира влада, нема да биде испочитувана волјата на граѓаните и тоа ќе предизвика сериозни проблеми. Кризата нема да се реши, туку дополнително ќе се продлабочи, посебно ако се има предвид дека лидерот на СДСМ е вмешан во голем корупциски скандал.

СОЛЗА ГРЧЕВА

Ако има коалиција меѓу СДСМ и ДУИ, мислам дека ВМРО и Беса ќе победат на следните избори. Тоа е мојата теза, оние кои нема сега да формираат влада, ќе бидат победници на следните избори. ДУИ тоа го гледа, но самиот се поставува во неможна ситуација, тие сами влегоа во лоша политичка разврска.

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Павле Богоевски

НЕРВОЗНО ЛИ ПРАШАШ, БОГОЕВСКИ ПАВЛЕ?

Роден на:
14 февруари 1986 година
во Скопје

Образование:
Факултет за безбедност
во Скопје

Професија:
Активист за правата на
ЛГБТ-заедницата

Додека со нетрпение очекува да седне во пратеничкото столче заработено со пролетниот молерски курс, активистот Павле Богоевски се кали како политичар. Првите чекори како политичар Павле ги прави на „Фејсбук“, преку статуси.

Така, со еден статус и повеќе „лајкови“ му го продолжи мандатот на СЈО без гласовите на ВМРО-ДПМНЕ, им ја оправда платата на доскорашниот директор на Фондацијата „Отворено општество“, Владе Миличин, и на актуелната директорка Фани Каранфилова-Пановска, а неделата се најде во нашата рубрика истакнати личности на неделата со предупредувањата упатени кон Али Ахмети.

Од врвна ароганција СДСМ почна да демонстрира врвна понизност испомешана со критична доза адреналин - пред нозете на ДУИ.

ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Со невешто затскривање на нервозата зад прашалниците, Павле во еден статус му се обраќа на Али Ахмети. Во неколкуте прашања споменува и казни и одговорност. Дрските прашања за Ахмети се само тоа - одраз на нервозата во шарените редови на „Павел Шатев“.

Непишаните политички правила велат дека сега е период на молчење за да се избегне влегување во конфликт со политички структури што се потенцијални коалициски партнери.

Затоа, нема да кажам ништо, само ќе поставам неколку прашања:

- 1 Знае ли Али Ахмети дека со секој ден мудрување, тој своерачно ја одолжува кризата во која сите сме премногу долго?
- 2 Знае ли Али Ахмети дека нема политичка калкулација што ќе резултира со заштита на членовите на ДУИ од евентуален прогон од СЈО?
- 3 Знае ли Ахмети дека со секоја изгубена секунда, тој губи и гласови?
- 4 Знае ли Ахмети дека граѓаните гласаа за политичарите, конечно, да се фатат за работа и да почнат да ги решаваат реалните проблеми на граѓаните, а не да седат дома и да чекаат да видат на која страна дува ветрот во Мала Речица?
- 5 Знае ли Ахмети дека единствената причина што тој сега е во центарот на вниманието е дека на Македонија ѝ се ужасно потребни пратениците од ДУИ, а не дека некој верува во неговите демократски капацитети? И дека ова е период кога ТОЈ треба да моли за нова шанса, а не ние него за помош?

Доволно време загубивме. Секој нареден чекор (вклучително и чекањето) ќе има

големи последици за нашата држава. Ниту Ахмети, ниту ДУИ, ниту кој било друг од нас не може да побегне од одговорноста што ќе следува - морална, политичка, но и кривична.

Секогаш е некој друг виновен, а овој пат на Ахмети му се падна да го носи крстот. Првпат во историјата судбината на Македонија ја решаваат албанските партии, па ете да не биде СДСМ, зашто никогаш не е, нека биде Ахмети. Така, од напишаното е јасно - Ахмети ќе ја носи Македонија на душа.

За едно е во право, мора да се признае - кризата трае предолго. Но, би било добро кога Павле би си ги поставил самиот на себе истите прашања. Знае ли Павле кој ја создаде, ја одржува и ја одолжува кризата? Знае ли Павле дека сината боја од неговиот шарен спектар е таа што ја зацрнува Македонија речиси три години, дека потписот на Ахмети ќе беше неважен ако СДСМ не ги избришеше црвените национални линии. Знае ли Павле дека СДСМ загуби на последните парламентарни избори токму поради антидржавните политички калкулации и инструментот за прогон исклучително на челници од власта - СЈО? Знае ли Павле дека со секоја загубена секунда расте бројот на измамени и нервозни поддржувачи на СДСМ, кои не го добија ветеното од губитникот на изборите? Знае ли Павле дека верувал тој или не во демократските капацитети на Али Ахмети, дека не е демократски да зборува за пратеници, кои како насушен леб му се потребни на СДСМ, со сточниот речник на сопатиецот Стево Пендаровски: „Дај десет и губи се“.

Павле, тој кого го молите не треба да го лутите, знаеш ли? ■ (РР)

Рекоа, не порекоа

МАЈК ЛИ

Добив кредибилни извештаи дека мисијата на САД во Македонија активно се мешала во политиката на Македонија, како и во формирање на медиумската средина и на граѓанското општество, често фаворизирајќи групи од едно политичко убедување пред други. Овие извештаи се обесхрабрувачки и доколку се точни, тогаш се навистина проблематични.

СОФИЈА КУНОВСКА

Наградно прашање бр. 1: Во согласност со високите стандарди за демократија, колкумина во СДСМ знаат што има во пакетчето до Мала Речица? Демократијата е моќ на убедување на инакумислечките во исправноста на сопствените идеи. Во спротивно се добива #НаТаткоИМПартијата. Во СДСМ има прекалени борци, а не непријатели на социјал-демократијата и на татковината.

МИТКО МАЏУНКОВ

Нашата собирна точка треба да се прекомпонира од националното кон државното и националното да се врзе за државното. Тоа е една многу сериозна работа, каде што се направени големи пропусти со текот на времето и со уставите, со амандманите особено, десет години подоцна од првиот Устав итн., кога де факто Македонија е направена како некое претпријатие, секој може да прави што сака. Иако националното мора да се врзе за државното. Не можете вие во Америка, ако имате американски пасош, да кажете дека сте Јапонец. Вие сте Јапонец за себе, а инаку во структурата на самата држава вие сте Американец. Така е и во Франција, така е на сите места, целиот Запад е така устроен.

МЕРКЕЛ, СЕПАК, МОЖЕ ДА ЗАГУБИ

Само шест месеци пред изборите во Германија, реизборот на Ангела Меркел станува сè понесигурен со секоја измината недела. Мартин Шулц е опасен противник и неговите социјалдемократи се полни со ентузијазмот што ѝ недостига на партијата на канцеларката

изборна кампања и за нејзината кандидатура за канцелар на Сојузна Република Германија.. ммм, ммм... со поддршка на раководството на партијата и на извршниот комитет - изјави тој.

Ослободена СПД

Тоа беше убедливо најневеселото почнување изборна кампања во поновата германска историја. Ако конзервативната кампања е на кривки нозе како и поддршката на Зеховер, тогаш Меркел може веднаш да ги предаде клучевите од кабинетот на противкандидатот од Социјалдемократската партија (СПД), Мартин Шулц.

Каков пресврт! Само пред три недели, се чинеше дека единствениот заплет во наредните избори ќе биде со колкава разлика ќе загуби СПД од Меркел и дали партијата ќе заврши во опозиција место во сегашната улога како помал коалициски партнер. Речиси сите социјалдемократи очекуваа дека поранешниот партиски лидер Зигмар Габриел ќе ја води кампањата на СПД како кандидат за канцелар и дека ќе ја одведе партијата во сигурен пораз. Место тоа, Габриел неочекувано поднесе оставка и му ја препушти функцијата на Шулц и партијата одеднаш изгледаше ослободена.

Дали ерата на Меркел се ближи кон својот крај? Дали расположението се менува? Бројките сè уште не се јасни и анкетите не се секогаш исти со изборните резултати - како што научивме од „Брегзит“ и од изборот на Доналд Трамп. Но, политичкото расположение во земјата се менува, па дури и луѓе од кругот на Меркел велат дека трендот е јасен и во моментоводи во правец на СПД.

Според анкетите на „Инфратест димап“, 50 проценти од Германците сакаат новата влада да биде предводена од СДП, резултат што е за 14 проценти повисок од последните општи избори во 2013 година. Само 39 проценти сакаат владата да ја водат конзервативците на Меркел. Шулц, исто така, води во однос на Меркел и на прашањето кој кандидат гласачите би го избирале кога би можеле да гласаат за кандидат место за партија. Има речиси 20 години откако СПД имаше слично водството на тоа прашање. Тоа беше во март 1998 година, кога Герхард Шредер ја објави својата кандидатура против Хелмут Кол - кампања на која отиде за да победи. Кога Шулц минатиот понеделник се појави во фабриката за текстил во Бохолт, град во западниот дел на Германија, во близина на холандската граница, тој беше пречекан со ритмички аплауз и со пароли на кои пишуваше: „Шулц сега“ и „Време е за Мартин!“

Се бара место повеќе

Оживувањето на најстарата политичка партија во земјата е видлива насака: Разгранокот на СПД во Северна Рајна-Вестфалија прими 140 регистрации за семинар за претстојната кампања и покрај тоа што се очекуваа само

25. Бројот на барања за нови членови е повисок отколку што некогаш бил во поново време, со повеќе од 4.600 нови членови, кои се регистрираат на интернет, откако Шулц беше избран за кандидат на партијата.

Во југозападниот германски град Фрајбург, локалната канцеларија на СПД остана без хартија за нови членови и партијата се соочува со истиот проблем во државите Сар и Долна Саксонија. Кога Шулц го посети локалниот разгранок во североисточниот дел на Хамбург минатата недела, стотици членови сакаа да присуствуваат. Партијата ја промени локацијата, но, сепак, имаше место само за околу 100 лица. Одамна СПД не враќала луѓе од врата.

Меѓу конзервативците, грижите се зголемуваат.

- Може да се влијае врз бројките на анкетите, но не може да се одврати промената во расположението, вели лидерот на ЦСУ - Хорст Зехофер.

Успехот на Меркел веќе долго време се градеше на сметка на СПД. Централно-левичарската партија имаше тешкотии поради променливата природа на лидерот Зигмар Габриел и поради неговата способност да ги оттурне од себе дури и тие што го сакаа само најдоброто за него. Сега, Габриел се повлече и го насочи центарот на вниманието точно на слабостите на канцеларката.

- Во 12-тата година од нејзиниот мандат, Меркел сега се соочува со вообичаената замореност што ја чувствуваат луѓето кон функционерите, со која се соочуваше Аденауер во 1959-1960 година, Кол

Во ноември 1998 година, Ангела Меркел разговарала со фотографката Херлинде Келбел. Тоа беше момент на неизвесност во кариерата на Меркел, која седум години служеше во кабинетот на канцеларот Хелмут Кол. Таа година тој си поднесе оставка, а неговата партија загуби на општите избори. Германците се замориле од неговото раководство и неговата партија, Христијанско-демократската унија (ЦДУ) се најде во опозиција.

Меркел имаше среќа. Новиот лидер на ЦДУ, Волфганг Шојбле, ја одбра за негова генерална секретарка. Таа беше решена да не се дозволи нејзината кариера да заврши како таа на Кол.

- Некогаш сакам да го најдам вистинскиот момент да се повлечам од политиката. Тоа е многу потешко отколку што замислував. Не би сакала да бидам полумртва руина кога ќе ја напуштам политиката, туку, напротив, би сакала да

продолжам и со нешто друго - рекла таа во разговорот со Келбел.

Дали Меркел го пропушти вистинскиот момент? Дали се фати во стапицата на Кол?

Минатиот понеделник, Меркел беше во седиштето на Христијанско-социјалната унија (ЦСУ), баварската сестринска партија на ЦДУ, и изгледаше како да е гостинка на сопствениот погреб. До неа беше лидерот на ЦСУ Хорст Зехофер, кој иако со месеци ја прекоруваше канцеларката за политиката кон бегалците и се закануваше дека нема да го поддржи нејзиниот реизбор, конечно, реши да ја поддржи Меркел.

- Јас... ммм... како лидер на ЦСУ... ммм... ве информирам дека... ммм... јас... ммм, ммм... ја објавувам мојата поддршка... ммм... и поддршката на ЦСУ... ммм... за германската канцеларка Ангела Меркел... ммм, ммм... за претстојната

во годините по 1989 година и Маргарет Тачер по 11 години како премиерка - вели Андреас Рудер, историчар од Мајнц. Но, тоа не значи дека само дека електоратот е уморен од Меркел. Таа, исто така, води конзервативна алијанса, која е поделена повеќе од кога било досега. Самитот за мир што ЦСУ-ЦДУ го одржа во Минхен пред една недела не е ништо повеќе од еден привремен прекин на огнот и аурата на Меркел како канцеларка, која е смирена и во време на криза што значително се продлабочи во текот на летото во 2015 година, кога таа ги отвори границите на земјата за бегалци. Тоа беше чин на хуманост, но не само што ја подели Германија, туку ја подели и Европа. Всушност, ЕУ и денес продолжува да страда од одлуката на Меркел.

Канцеларството на Меркел покажува дека е застарено и тука лежи опасноста. Често гласовите на електоратот за противкандидатот се глас против актуелниот функционер.

Во Германија политичката моќ се разликува со текот на времето. Лудвиг Ерхарт и Хелмут Шмит беа отфрлени бидејќи веќе не ги следеа сопствениите партии. Хелмут Кол беше присилен да ја напушти функцијата бидејќи, по 16 години во канцеларството, тој изгледаше како споменик: сив и скаменет.

Викање и исвиркување

Меркел долго време беше во можност да профитира од фактот дека таа ретко предизвикуваше силни емоции. Таа полека ја модернизираше ЦДУ овозможувајќи ѝ на партијата да привлече различни групи гласачи. Таа им се обраќаше на младите жени и на жителите на големите градови, изборните единици што никогаш не гласале за ЦДУ и за ЦСУ. Некои конзервативни гласачи ѝ свртија грб на партијата, но, сепак, таа освои повеќе гласачи отколку што избрка.

Но, бегалската криза промени сè и од летото 2015 година, Меркел стана крајно поларизирана.

- Сега постојат луѓе што по прво би ги пресекле раце отколку да гласаат за Меркел - вели еден близок пријател на Меркел. Кога канцеларка водеше кампања во Мекленб-

ург - Западна Померанија минатото лето пред изборите во државата, таа повремено се појавуваше само пред одбрана публика затоа што, инаку, нејзините говори ќе беа задушени од викање и од исвиркување.

Тоа расположение му оди во полза на Шулц. Тој дури и е во можност да привлече некои поддржувачи на десничарската популистичка партија Алтернатива за Германија. Шулц е во можност да ги комбинира навиките на популистите со централно-левичарска платформа, вклучувајќи ја и нивната посветеност кон Европската унија и кон либералната политика на бегалците во земјата. До неодамна, само Алтернативата за Германија нудеше јасна алтернатива за Меркел. Сега, тоа го прават и социјалдемократите, барем во однос на политичкиот стил. Нивната порака е јасна: Меркел треба да си оди.

Неодамна, 66-годишниот Фалк Одрих стоел зад штандот на пазарот на земјоделците во Франкфурт и продавал кисели краставички, како начин на дополнување на пензијата. Во 2014 година, тој бил дел од кампањата на партијата Алтернатива за Германија во Ерфурт.

- Дистрибуирав 40.000 ле-
тоци и со часови стоев зад

бината на партијата на централниот плоштад во градот - рече тој.

Тогаш тој сметал дека таа е партијата на обичните луѓе, но, како што вели тој, штом влезат во парламентот, партиски функционери го забораваат обичниот народ. Одрих се жалеше дека Бјурн Хуке, лидерот на разгранокот на партијата во законодавството на Тирингија, сè повеќе станува агитатор - неодамна неговите повици за Германија да ја остави настрана вината во Втората светска војна беа масовно критикувани. И сега, со Шулц на чело на социјалдемократите, Одрих има намера да ѝ се приклучи на партијата. -Веќе имам апликација за членство дома, рече тој.

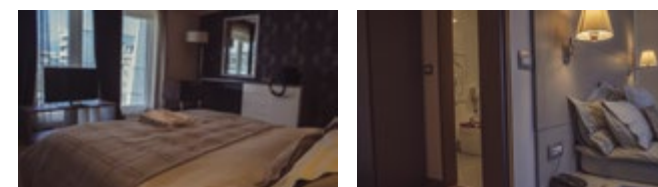
Не му пречи ли фактот дека Шулц, во поголема мера од многу други германски политичари ги поддржува Европската унија и хуманитарниот пристап кон прашањето за бегалците? Не, Одрих рече, додавајќи дека тој, всушност, смета дека тоа е добро: бегалците, рече тој, треба да бидат соодветно дистрибуирани низ цела Европа, а не само Германија да ги прима.

- Тоа беше грешката на Меркел, фактот дека таа ги отвори границите, без прво да се координира со другите Европејци - вели Одрих.

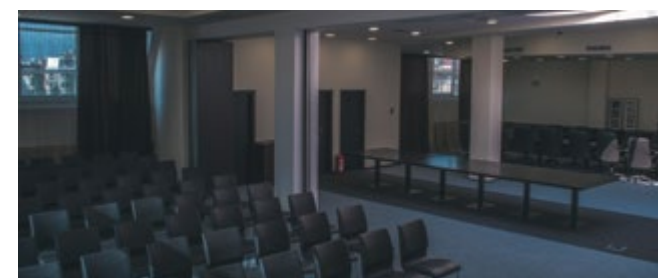
Шулц стана фигура на ветувањето, отелотворувајќи ги сите видови надеж. Тој никогаш немал позиција во германската влада, ако не се смета неговиот мандат како градоначалник на Вурзелен, град со население од 40.000 луѓе на границата со Холандија. Но, Шулц успеа да ги искористи своите години како градоначалник на Бурзелен во приказната дека е човек од народот.

- Вистинскиот живот нема да го најдете во Бундестагот, туку на градските улици - рече Шулц. ■

Извор: „Шпигел“
Превод: Ана Цветаноска

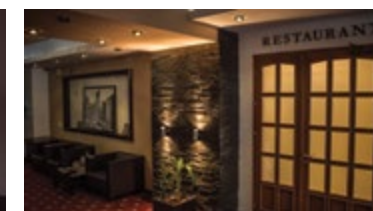
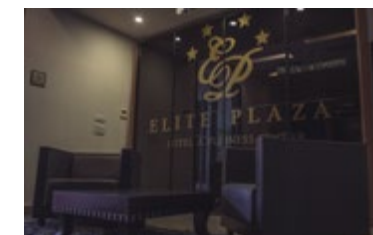

Нуди незаборавен престој на своите гости
со луксузно сместување, извонредна храна
послужена во елитен ресторан

ЕЛИТ ПЛАЗА
Хотел и Бизнис Центар – Скопје
www.eliteplaza.mk
Нова приказна во градош

**Модерен и луксузен
хотел со 4 ѕвезди**
Лоциран позади
Универзалната сала
во Скопје

2 комплетно опремени конференциски и свечени
сали за прослави, деловни простории како и катна гаража
на 5 нивоа во склоп на самиот хотел
За миговите за релаксација и рекреација ЕЛИТ ПЛАЗА
нуди најсовремено опремени Фитнес и спа центар

АНКСИОЗНОСТА НЕ Е БОЛЕСТ, НО МОЖЕ ДА СТАНЕ СЕРИОЗЕН ПРОБЛЕМ

Во зависност од степенот на симптомите на анксиозност, секојдневниот живот на луѓето може да биде помалку или повеќе попречен. Имено, анксиозноста може да се движи од блага вознемиреност и да се појавува само во одредени ситуации, па сè до хронично агитирана состојба, која целосно ја парализира личноста, вели Попова

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**
Фото | **Александар Ивановски**

Анксиозноста не е болест, но може да се претвори во сериозен проблем, кога ќе стане длабоко вкоренета „несвесна навика“, која личноста ја храни и ѝ ја дава целата своја енергија, вели Дора Попова, психолог и социотерапевт во Центарот за применета психологија „Дора“.

Анксиозноста и паничните напади се едни од најчестите состојби на 21 век и тоа е случај не само во светот, туку и кај нас. Некои луѓе се решаваат да побараат помош, но дел од нив уште молчат и не сакаат со никој да ги споделат своите стравови. Анксиозноста може да се движи од блага вознемиреност и да се појавува кога се возиме во автобус, кога има мешаница, или, пак, при возење со авион. Но, може да биде и хронично агитирана состојба, која целосно ја парализира личноста.

„Што е анксиозност и како се препознава? Знаат ли лицата сами да препознаат за што станува збор?“

ПОПОВА: Анксиозноста најчесто се дефинира како нејасен и лебдечки страв, кој не е диференциран од страна на личноста што го чувствува и најчесто се манифестира како реакција на некаква опасност (најчесто ирационална) за која личноста постојано има чувство дека ја демне, при што има непријатни очекувања дека ќе ѝ се случи нешто катастрофално во далечна или блиска иднина. Инаку, често лицата што ја чувствуваат анксиозноста, во почетокот на нејзината појава не знаат да препознаат за што станува збор, па погрешно мислат дека симптомите се резултат на некои внатрешни, органски нарушувања во организмот. Вообичаено стравуваат од некоја болест на срцето, бидејќи забрзаното срцебиение и плиткото дишење се едни од најзначајните симптоми кога е во прашање анксиозноста. Во таков случај, луѓето неретко се изложуваат на различни лекарски прегледи, меѓутоа, откако ќе добијат потврда од лекарот дека

сè е во ред со нивното физичко здравје, сфаќаат дека се случува нешто друго, па следува барање стручна помош од психолог или психијатар.

„Кои се причините за појава на анксиозност?“

ПОПОВА: Постојат многубројни причини за појава на анксиозноста, но во најголем број случаи, таа е резултат на стрес, кој не е секојдневен за личноста и, едноставно, е минлив. Може да биде во прашање смрт на блиска личност, развод, егзистенцијален проблем, појава на болест во блиското семејство итн. Исто така, не е исклучена можноста анксиозноста да се појави во период на некоја значајна животна промена за личноста, дури и да станува збор за позитивна промена. Се разбира, на крај набраниот стрес, чијашто негативна енергија не е соодветно канализирана, а кој го причинуваат секојдневните непријатни ситуации, може да биде причина за појава на анксиозност. Затоа во текот на психотерапијата истражуваме што се случило во животот на клиентот пред појавата на анксиозноста и што се случува за време додека трае.

„Како живеат луѓето со симптомима и со панични напади?“

ПОПОВА: За разлика од анксиозноста, паничниот напад претставува ненадејно искуство на интензивен страв при што личноста чувствува како да ја губи земјата под нозете и таа може да биде целосно свесна, но може да биде и без јасно свесна перцепција. Паничниот страв е проследен со многу непријатни вегетативни симптоми како што се брзо чукање на срцето, вртоглавица, тремор, потење, недостиг од воздух, топли и студени бранови во телото, болка и непријатност како притисок и стегање во градите, чувство на задущување, гадење. Квалитетот на животот на луѓето што живеат

со панични напади е прилично осиромашен бидејќи, за разлика од анксиозноста, која, обично, се толерира тивко, кај нападите на паника се забележува чувство на понижување и личноста верува дека сите околу неа гледаат дека таа се однесува „чудно“, па почнува да избегнува јавни места, движејќи се во еден сигурен и тесен круг. Паничниот напад може да трае кратко, или да потрае некое време, но може да добие и хроничен тек. Тоа е дополнителен проблем бидејќи личноста што страда од панични напади постојано е во исчекување на следниот напад, што предизвикува дополнителна анксиозност кај неа, па во мирниот период од едниот до другиот паничен напад, често станува опседната со тоа исчекување, при што самата може да се блокира во извршувањето на секојдневните активности.

„Дали анксиозноста може да го парализира секојдневниот живот?“

ПОПОВА: Во зависност од степенот на симптомите на анксиозност, секојдневниот живот на луѓето може да биде помалку или повеќе попречен. Имено, анксиозноста може да се движи од блага вознемиреност и да се појавува само во одредени ситуации (на пр. возење во автобус, метеж, возење со авион), сè до хронично агитирана состојба, која целосно ја парализира личноста. Крајната фаза од оваа состојба ја добива својата клиничка слика и фармакотерапијата станува неопходна, се разбира, во комбинација со психотерапијата.

„Што вели Вашата практика? Дали расте бројот на лицата што бараат помош поради анксиозност?“

ПОПОВА: Анксиозноста и паничните напади се, дефинитивно, едни од најчестите состојби на дваесет и првиот век. Бројот на

лицата што страдаат од овие состојби е огромен, не само кај нас, туку секаде во светот. Добар дел од овие лица се решаваат да побараат стручна психолошка помош, но голем дел од нив сè уште молчат, бидејќи се чувствуваат ранливо, а ранливоста им предизвикува срам или страв за тоа како ќе бидат прифатени во нивната потесна, а, можеби, и поширока околина.

„Дали анксиозност е болест или состојба и дали се лекува?“

ПОПОВА: Анксиозноста, дефинитивно, не е болест, но може да се претвори во сериозен проблем, кога ќе стане длабоко вкоренета „несвесна навика“, која личноста ја храни и ѝ ја дава целата своја енергија. Тогаш постои можност анксиозноста да направи промени во физиолошката структура на личноста, па како што напоменав, станува неопходна медикаментозната терапија, комбинирана со психотерапијата. Особено е важно да се работи на потенцијалот на клиентот да се поддржи себеси во својот живот и да се здобие со доверба во своите механизми на функционирање, да го преиспита своето автоматизирано однесување, да го збогати спектарот на својот психички алат, да ја прошири свесноста за себе и за својот однос кон опкружувањето и да го најде своето место во светот, живејќи го животот во полн ек место да се плаши од него. Посебно се работи на враќањето на стабилноста на основата на која стои личноста, а тоа е нејзиното тело, интимните односи, пријателите, професионалниот идентитет, хобито, интересите и плановите. Клиентот се охрабрува да контактира со сите овие аспекти и полека да го зацврсти секој од нив, да ги поддржи своите здрави потенцијали, да верува во нив и на крај да разбере на што го предупредуваат симптомите и какви психички застои има во заднината. ■

Анксиозноста и паничните напади се, дефинитивно, едни од најчестите состојби на дваесет и првиот век. Бројот на лицата што страдаат од овие состојби е огромен, не само кај нас, туку секаде во светот. Добар дел од овие лица се решаваат да побараат стручна психолошка помош, но голем дел од нив сè уште молчат, бидејќи се чувствуваат ранливо

МАКЕДОНЦИТЕ НЕ СТРАДААТ ОД ФЕЈСБУКОМАНИЈА

Јавете им се на пријателите со кои се допишувате, испечатете ги фотографиите и направете албум, читајте книги, решавајте крстозбори во весник, купете специјализирано списание од областа што ве интересира, сакајте се и карајте се гледајќи ги луѓето в очи

Пишува | *Кашерина Мишиќ*

„Фејсбук“ ги прави среќните - несреќни, љубоморните - завидливи, депресивните - уште подепресивни, е генералниот заклучок на повеќе студии објавени во последнава деценија, откако постои „Фејсбук“.

Психолозите и социолозите, главно, се согласуваат дека луѓето не се свесни колку време поминуваат на социјалната мрежа. Типичниот зависник од „Фејсбук“ на својот профил поминува барем четири часа дневно, склон е кон депресија и има ниска самодоверба во поглед на својот физички изглед и карактер, ги запоставува реалните обврски за сметка на помалку важните

активности. Сепак, група психолози и социолози на зависноста од социјални мрежи ѝ пристапуваат и од спротивен агол – тие ја истакнуваат желбата за припадност, а некои, пак, сметаат дека „Фејсбук“ е погоден за создавање зависност на екстремно луѓе, кои тешко почнуваат комуникација во реалниот свет затоа што е привид на комуникација. Ваквиот тип луѓе што комуницираат на „Фејсбук“ имаат целосна контрола над разговорот, можат да го прекинат кога ќе стане неприфатлив и да почнат нова комуникација со некој друг пријател.

Иако и самите сме сведоци дека социјалните мрежи окупираат значителен

дел од нашето време и внимание и дека имаат големо влијание врз нашиот живот и продуктивноста, фејсбук-манијата сè уште не се наоѓа на ниту една од двете листи на ментални нарушувања Дијагностичко-статистичкиот прирачник за ментални нарушувања (DSM) и Меѓународната класификација на болестите (ISD).

Причина за тоа е токму различниот пристап на психолозите, според кои досегашните истражувања не обезбедиле доволно уверливи емпириски докази што би го оправдале потегот.

Од друга страна, истражувањата на оваа тема покажуваат дека и една недела одмор од „Фејсбук“ и, општо, од социјалните мрежи, преродува – апстинентите се многу позадоволни од сопствениот живот, а, секако, и порасположени.

Модерното време носи модерни болести, а зависноста од „Фејсбук“ не е нешто ново, туку продолжување на една поширока тема - зависност од интернет. Кога некој минува од четири до шест часа дневно на интернет, било да е на „Фејсбук“, „Инстаграм“ или „Снепчет“, па дури и страница со дневни вести, се смета дека е зависен од интернет, вели психологот Натка Пацоска од Институтот за брак и за семејство. Доколку се случи да снема интернет, струја, да се расипе компјутер, телефон, објаснува таа, тогаш лицето станува силно анксиозно од една страна, а од друга страна не знае како да ја победи здодевноста.

Според податоците на Светската здравствена организација, повеќе од 350 милиони луѓе на светот страдаат од депресија, а многубројни студии покажаа дека користењето на социјалните мрежи во голема мера има влијание врз психичкото здравје на луѓето.

Според „Интернет ворлд стат“, пак, интернет користат 3,345 милијарди луѓе или 46,1 процент од вкупната светска популација.

КАКО ДА ПРЕПОЗНАЕТЕ ДАЛИ СТЕ ЗАВИСНИ ОД „ФЕЈСБУК“

- Денот ви почнува со прегледување на „Фејсбук“.
- Се заборавете на „Фејсбук“ и доцна заспите.
- На „Фејсбук“ поминувате повеќе од еден час на ден.
- Пребарувате некогашни пријатели или љубови на „Фејсбук“.
- Интензивно пребарувате на „Фејсбук“ во текот на работното време.
- Помислата да го загаснете профилот ви предизвикува немир.

Установено е дека „Фејсбук“ ги прави луѓето несреќни и завидливи, дали кај нас се направени истражувања во оваа насока?

- Дали Фејсбук ги прави луѓето несреќни, завидливи - некои истражувања во светот го покажуваат тоа. Таквото однесување е поврзано со фотографиите и со другите објавени работи од пријатели и од познаници од местата што ги посетиле, каде заминале на патување, со кого се дружеле, во кои локали во градот се движат, какви автомобили возат, какви подароци добиле и сл. Кај нас такви истражувања се инцидентни и не можат да ја изразат вистинската слика дали и колку употребата на социјалните мрежи ги прави луѓето зависни, завидливи, несреќни.

Употребата на „Фејсбук“ има и позитивни страни, освен негативни. Такви позитивни страни се контакт и комуникација со многу луѓе, возобновување стари пријателства, комуникација со роднини што се далеку.

Негативни се поминување долго време во текот на денот (најголемиот дел слободно време) на социјалните мрежи, комуникација со луѓе преку лажни профили, опасност од различни криминални дејства на група корисници и слично.

Во Македонија интернет користат 1.408.278 луѓе или 68,1 проценти од населението, а од нив еден милион се приклучени на социјалната мрежа „Фејсбук“.

„Фејсбук“ создава зависност слична на таа од коцкање, цигари, па и од кокаин. Во регионот работат ординации, некаде и клиника што нудат (бесплатно) лекување на зависноста од „Фејсбук“. Во 2013 година во Црна Гора се регистрирани првите случаи на излекувани пациенти, тинејџери. Дали во Македонија има регистрирани случаи на зависници од социјалните мрежи?

■ **Немам сознанија дека во Македонија има регистрирано лица зависни од „Фејсбук“. Доколку има лица зависни од социјалните мрежи и се појавени за третман, тоа се инцидентни случаи во одделни ординации или психотерапевтски кабинети. Но, сè поголем број лица што регистрираат профил на „Фејсбук“ и сè поголемата распространетост на комуникацијата преку „Фејсбук“, запознавање и формирање врски, укажува на тоа дека сè поголем број луѓе голем дел од слободното време го поминуваат на социјалните мрежи. Ваквото однесување е сè поблиску до зависност од социјални мрежи. Третманот на ваков тип зависност треба да се спроведува психотерапевтски, а доколку зависноста е проследена со некои ментални**

тешкотии, неопходно е да се вклучи и психијатар, кој би предложил медикаментозна терапија. Инцидентните случаи што се третираат најчесто се јавуваат за психотерапија и тоа на инсистирање на семејството и најчесто првично поради други проблеми, како на пример проблеми со учење, работа и сл., а тоа, всушност, е последица на состојбата на зависност од интернет - објаснува Пацоска.

Дали луѓето што имаат проблем ги следат препораките на лекарите, дали соработуваат семејствата и училиштата ако станува збор за ученици и фирмите доколку се работи за возрасни луѓе?

Нашето искуство во Институтот за брак и за семејство и системска практика „Алтернатива“ кажува дека лицата што побарале психотерапевтска помош соработувале, ги следеле инструкциите, а најчесто во третманот било вклучено целото семејство или дел од семејството и сите заедно работеле на промена на состојбата на зависност од интернет. Во однос на вклучување на надворешни системи, како што се училишта или други установи, сè уште немало потреба или сакале да остане надвор од нивните сознанија.

Денеска сме поврзани повеќе од кога било и исто толку отуѓени. Дали постои стратегија човекот да му се врати на човечкото или полека стануваме машини?

Токму така, денес сме поврзани многу повеќе од кога било. Тоа ни го овозможи технологијата. Ако нешто е веќе искусено како напреден начин на поврзување, веројатно тешко ќе се прекине. Препорачувам децата да имаат дозволено, но ограничено време за пристап на интернет, родителите да постават граници во однос на користењето на мобилни телефони, интернет, видеоигри за да го одржат директниот контакт со другите деца и социјализациските вештини да ги градат со контакт очи в очи. Тоа е единствената стратегија што ќе придонесе да изградиме генерација на која директната комуникација ќе ѝ значи и ќе овозможи да се намали ризикот од зависност од интернет и опасноста човекот да стане машина. ■

ПОЗНАТАТА ЦЕЗ-ВОКАЛИСТКА МИРТИЛ МИШЕЛЕР НАСТАПИ СО МАКЕДОНСКАТА ФИЛХАРМОНИЈА

„ПАРИЗ, ТЕ САКАМ“ — ВЕЧЕР ПОЛНА СО БЕЗВРЕМЕНСКА МУЗИКА

И денес да ја слушате, Едит Пјаф звучи свежо. Тоа е музика која не застарува, не поминува. Сè уште е модерна, вели Емин Џијан автор на аранжманите

„Париз, те сакам“ беше насловен концертот кој го одржа Македонската филхармонија со познатата унгарска цез-вокалистка Миртил Мишелер на Денот на вљубените. Тоа беше вечер полна со љубов и со незаборавна музика. На концертот беа изведени популарни француски шансони кои ги испеале Едит Пјаф, Ив Монтан, Жо Дасин, Мишел Легранд.

■ Ми претставува голема чест што ме поканија да настапам на оваа прекрасна вечер посветена на љубовта и да исполнам прекрасни песни и аранжмани. Во исчекување сум на вечер полна со љубов и незаборавна музика - рече Миртил пред настапот во Скопје со Македонската филхармонија на концертот „Париз, те сакам“.

Миртил Мишелер е родена во 1972 година во Будимпешта и е

една од најпознатите унгарски вокалистки, особено во сферата на европската цез-сцена. Таа настапи како солист на концертот на Македонската филхармонија и ги донесе најпопуларните француски шансони кои првпат во Македонија прозвучија со филхармониски оркестар.

Откако дипломира како цез-вокалист на Музичката академија „Франц Лист“, кариерата на Миртил токму како цез-пејачка рапидно ќе порасне.

Досега настапувала со повеќе бендови и соло-артисти од својата земја, а чест гостин е на познатата унгарска група „Бенко Диксиленд бенд“.

Во 2004 година го реализира деби-албумот „I Just Found Out About Love“, а потоа и албумот „Same As You“, кој стекнува голема популарност и е номиниран за „Фонограм“ за најдобар цез-албум за 2007 година, годината кога Миртил е ставена на листата како една од 50-те најдобри млади унгарски уметници според реномираниот унгарски весник „Маѓар хирлап“.

Миртил е и пејачката звезда во популарното унгарско ТВ-

шоу „Saturday Night Fever“ и вокален учител на познатиот национален натпревар по пеење „Megastar“. Нејзиниот трет соло-албум „Save the last dance for me“ (2008), на кој се наоѓаат цез-евергрини во пријателство со квартет со уникатни аранжмани, исто така, наиде на широка популарност.

■ Миртил е многу позната во Европа и во светот, многу е интересна како вокал и начинот на кој интерпретира. Прекрасно се вклопи заедно со оркестарот во интерпретација на француската музика - смета директорката на Македонската филхармонија, Маја Чаначевиќ.

Инаку, Миртил е позната во музичките кругови по нејзината полилингвалност бидејќи извонредно пее и на унгарски

и на англиски, и особено на француски јазик. Нејзината желба да го живее францускиот сон се родила уште кога била дете.

■ Мојата кариера ја почнав со американските цез-стандарди, а потоа почнав да експериментирам и со други стилови, како фанк, поп, блуз, латино-музика. Во тие години не пеев на француски јазик иако истиот ми беше близок. Затоа почнав да размислувам како моите свинг афинитети да ги поврзам со мојата љубов кон францускиот јазик и музика, и на тој начин во 2011 година произлезе албумот „Свингстик“. Мојот последен албум го сочинуваат песни од Едит Пјаф преработени во еден специфичен, цигански свинг-стил. Во Скопје првпат ги пеев овие песни во нивните оригинални верзии - вели таа за нејзината полилингвалност и за желбата да пее, освен на унгарски и англиски, и на француски јазик.

Заедно со гитаристот Пинтер го издава и албумот „True Colours“ (2009), следната година и двојниот албум „Rendez-vous“, на кој се наоѓаат и познати француски теми, со кој ги наполни концертните сали низ Европа, а во 2011 година и мошне популарниот албум „Swinguistique“.

■ Со гитаристот Тибор Пинтер работиме на многу заеднички проекти, настапуваме како дуо глас и гитара со многу различни репертоари, свириме различен стил на музика, исполнуваме популарни песни на наш специ-

фичен цез-начин. Успешно функционираме повеќе од 11 години - вели Миртил.

Нејзин следен предизвик е враќање кон корените на нејзината земја.

■ Размислувам да му пристапам на унгарскиот фолклор на еден нов, свеж начин. Сакам да адаптирам некои оригинални унгарски мелодии на мојот цез-стил. Сè уште работам на тоа, но би сакала да реализирам еден ваков проект - раскажува Миртил.

Диригент на концертот беше Борјан Цанев, оркестрациите се на Емин Џијан, а го режираше Дејан Прошев. Француската вечер со Македонската филхармонија и Миртил Мишелер, покрај музика и одлична вокална изведба, понуди и поезија од францускиот поет Жак Превер, која на сцената ја читаше актерот Васил Зафирчев. Тој на свој

специфичен начин ги интерпретираше двете класични теми на славниот Жо Дасен: „Ако не постоиш“ и „Индијанско лето“, но и стиховите на големиот француски поет Жак Превер.

Аранжманите на Емин Џијан беа одлични. Тој како оркестратор ја избрал Македонската филхармонија во целосен состав.

■ Ова е безвременска музика. И денес да ја слушате, Едит Пјаф звучи свежо. Тоа е музика која не застарува, не поминува. Сè уште е модерна. Она што сакам да го истакнам, е дека покрај оркестарот на сцената ќе има и бенд кој ќе го збогати настанот. Тоа се: Благоја Перуновски на хармоника, Зоран Костадиновски на гитара, јас ќе свирам клавири, Иван Бејков на акустичен и електричен бас и Мартин Вучиќ на тапани. Ова е убав концерт кој донесе посебна атмосфера - вели Џијан. ■

„До водата“ на Пјер Огист Реноар

„До водата“ е дело на Пјер Огист Реноар (1841-1919), еден од најпознатите француски сликари, припадник на школата на импресионизмот. Во текот на својот живот насликал повеќе од шест илјади слики, со што го надминува и Пабло Пикасо.

„До водата“ е насликана во 1880 година и денес се наоѓа во Уметничкиот институт во Чикаго, во американската држава Илиноис. ■

ТОП 5 НАГЛЕДАНИ ФИЛМА

1

ЛЕГО БЕТМЕН ФИЛМ
LEGO BATMAN MOVIE

Заработка: 53.000.000 \$

Жанр: анимиран
Режија: Крис Мекеј
Актери: Вил Арнет,
Мајкл Кера,
Розарио Девсон

2

ПЕДЕСЕТ НИЈАНСИ
ПОТЕМНО
FIFTY SHADES DARKER

Заработка: 46.600.000 \$

Жанр: драма
Режија: Џејмс Фолеј
Актери: Дакота Џонсон,
Ерик Џонсон,
Џејми Дурнан

3

ЏОН ВИК : ПОГЛАВЈЕ 2
JOHN WICK: CHAPTER 2

Заработка: 30.400.000 \$

Жанр: трилер
Режија: Чад Стахелски
Актери: Киану Ривс,
Рикардо Скамаршо,
Иан Мејшајн

4

ПОДЕЛБА
SPLIT

Заработка: 9.500.000 \$

Жанр: хорор
Режија: М. Најт Шамалан
Актери: Џејмс Меквој,
Ања Тејлор Џој,
Хејли Лу Ричардсон

5

СКРИЕНИ БРОЈКИ
HIDDEN FIGURES

Заработка: 8.000.000 \$

Жанр: драма
Режија: Теодор Мелфи
Актери: Тараји П. Хенсон,
Октавија Спенсер,
Џанел Монаен

КНИЖАРНИЦАТА „АНТОЛОГ“
ПРЕПОРАЧУВА:

1

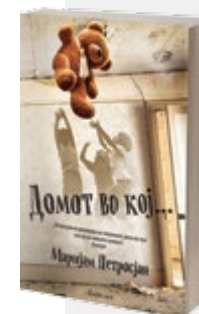
Животот
почнува во
петок

Јоана
Парвулеску

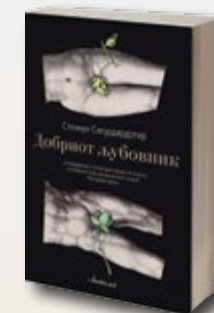
2

Домот во кој...
Маријам
Петросјан

3

Добриот
љубовник
Стеинун
Сигурдардотир

4

Сè уште
сум млада
Дениса
Дуран

5

Вкрстување на
световите
Мерсика
Исмајлоска

ПОСТОЈАТ ШАНСИ МАКЕДОНСКИ ДИЗАЈНЕР ДА СЕ ПОЈАВИ НА МОДНАТА НЕДЕЛА ВО ЛОНДОН

Само што бил објавен повикот, во првите неколку дена се пријавиле дизајнери што се заинтересирани да учествуваат на конкурсот. Ова е одлична можност за млади креативци што имаат идеи, а досега немале можност да ја претстават својата работа

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**
Фото | **Александар Ивановски**

Младите македонски модни дизајнери првпат имаат шанса да ги претстават своите модели на Модната недела во Лондон. На натпреварот може да учествуваат модни дизајнери на возраст до 33 години или тие со максимум пет години работа во модниот бизнис. Станува збор за регионален проект поврзан со модата, прв од ваков вид на Балканот и воедно натпревар на кој ќе учествуваат дизајнери од Македонија, Србија, Словенија и од Хрватска. По тројца одбрани дизајнери од четирите земји ќе имаат можност да ја претстават својата работа за време на Модната недела во Белград, која ќе се одржи во март. Победникот ќе биде награден со презентирање на колекциите на „Фешн скаут“ во Лондон, за време на Модната недела во септември. По пристигнувањето на пријавите, професионално жири ќе направи селекција врз основа на квалитетот на сработеното и идеите.

„Фешн скаут“ е дел од лондонската модна недела и претставува платформа која работи на пласман на млади таленти. Најчесто новата генерација дизајнери се откриени токму во рамките на презентирањето таму. Денес имаме многу познати имиња во светски рамки, така што, дефинитивно, станува збор за голема шанса која му се нуди на победникот на нашиот натпревар – вели Марија Илиќ, задолжена за односи со јавност во Моден викенд - Скопје.

Според неа, има шанси македонски дизајнер да се појави на Модната недела во Лондон.

■ Првпат се случува македонски млади дизајнери да имаат шанса да се појават на Модната недела во Лондон. Како се случи таа соработка?

ИЛИЌ: Со модните недели во Белград и во Љубљана имаме соработка од претходно и наши дизајнери се претставувале кај нив, како и тамошни дизајнери во рамките на нашиот настан. Мартин Робертс, исто така, е наш соработник и консултант. Подолго време разговаравме за оваа идеја, но, ете, требаше време и технички услови за да се реализира. Веруваме дека регионот има со што да се гордее и има што да покаже во европски рамки, па и во светски. Сакаме заеднички да се обидеме модната

индустрија да ја однесеме на повисоко ниво и да им ги отвориме вратите на нашите дизајнери. Повеќето млади балкански дизајнери кои се познати во странство шансата ја добиле токму преку слични презентации и шанси кои им биле дадени.

■ Кој има право да аплицира?

ИЛИЌ: Натпреварот е отворен за модни дизајнери на возраст до 33 години или за тие што имаат максимум пет години работа во модниот бизнис. Сите заинтересирани треба да испратат минимум шест скици – без ограничување на темата или сезоната за која се наменети креациите, но задолжително е да бидат создадени од нова идеја. Стари колекции нема да бидат прифатени, потоа „мудборд“ и опис на колекцијата, кратка биографија, информации и слики од претходните колекции и каде биле претставени почнувајќи од 2012 година. Рокот за аплицирање е 20 февруари 2017 година на info@fashionweekendskopje.mk.

■ Дали почнаа да пристигнуваат пријави за конкурсот?

ИЛИЌ: На наше големо задоволство, во првите неколку дена се пријавија солиден број дизајнери. Ова е одлична можност за младите креативци што имаат идеи, а немале можност да ја претстават својата работа. Тие што сериозно планираат да се занимаваат со модната индустрија ги користат сите можности и добро знаат за какво потенцијално искуство станува збор.

■ Според Вашето искуство, има ли шанса да видиме македонски дизајнер на Модната недела во Лондон?

ИЛИЌ: Зошто да не. Страниците што преку нашиот настан имале можност да ги видат креациите на некои од домашните имиња, имаат многу позитивни коментари, но патот до ателјеата и изложбените салони од

Македонија до странство не е секогаш лесен и краток. Одлучивме да им се даде еднаква шанса на сите и по тројца финалисти од Македонија, Хрватска, Словенија и од Србија ќе имаат можност да се борат на ист начин и под исти услови. Секако дека ќе ни биде драго доколку токму македонски дизајнер замине за Лондон и има можност да ја претстави својата работа, нашата земја и, секако, Моден викенд - Скопје. Потребна е поголема верба во нашите дизајнери и повеќе поддршка од институциите што го можат тоа.

■ Ќе ни објасните ли нешто повеќе за настанот „Фешн скаут“, кој се одржува веќе 10 години?

ИЛИЌ: „Фешн скаут“ е дел од лондонската модна недела и претставува платформа која работи на пласман на млади таленти. Најчесто новата генерација дизајнери се откриени токму во рамките на претставувањето таму. Денес имаме многу познати имиња во светски рамки, така што, дефинитивно, станува збор за голема шанса која му се нуди на победникот на нашиот натпревар.

■ Основачот на „Фешн скаут“, Мартин Робертс, еднаш беше во Македонија и имаше шанса да се запознае со работата на македонските модни дизајнери. Какви беа неговите впечатоци за македонската мода?

ИЛИЌ: Мартин беше дел од бизнис-програмата на осмото издание на Моден викенд - Скопје, на наше големо задоволство успеавме да го донесеме во Скопје со помош на Британскиот совет во Македонија. На предавањето на тема „Моден бизнис и промоција“ им го пренесе своето долгогодишно искуство на Олгица Ѓоргиева, Ивана Цветковска, Ле Бренд, Елена Спасовска, Искра Џокиќ, Ирина Тошева, Елена Љутикова, Мелани Димитровска, Елена Додевска и Александра Јанчевска, кои беа избрани преку отворен повик. Робертс присуствуваше и на ревиите на повеќето тогашни учесници и општиот впечаток е дека имаме талентирани дизајнери кои можат да постигнат многу доколку работат перманентно и, секако, во правилна насока. ■

ДОАЃАМ ДА ЗАПЕЕМЕ, ДА СЕ НАПИЕМЕ

Со Скопје и со Македонија го врзуваат многу работи, посебно затоа што тука ги поминал и најважните денови од својот живот - студиите на Електротехничкиот факултет во Скопје, воениот рок поминат во битолската касарна, бракот со Гордана...

Пишува | Марина Косићовска

Место класичен концерт, забава на која секој ќе може на раат да се напие, да се најаде, да се развесели. Вака организаторите, а и самиот Мирослав Илиќ, го најавуваат неговото дружење со македонската публика по повод јубилејот од 45 години музичка кариера. На 11 март во „Метрополис арена“ оваа боемска вечер ќе трае четири часа, а Илиќ на сцената ќе биде придружуван од голем оркестар. Вечерта ќе ја отвори

Ефто Пупиновски, а ќе следуваат и неколку изненадувања.

Српскиот фолк-пејач вели дека знаел оти токму од Скопје ќе ја почне големата турнеја. Со Скопје и Македонија го врзуваат многу работи, посебно затоа што тука ги поминал и најважните денови од својот живот - студиите на Електротехничкиот факултет во Скопје, воениот рок поминат во битолската касарна, бракот со Гордана...

■ Бевме толку млади, јас полни 20, а таа со навршени 18 години. Бевме толку вљубени. Мислевме дека знаеме сè еден за друг, а токму подоцна сфативме дека ништо не сме знаеле и, всушност, баш подоцна и почнавме да дознаваме работи еден за друг. Но, токму тоа ја зацврстува врската – рече Илиќ на друштвото со македонските новинари.

Според него, не постои тајна за долговечен брак, туку само компромис.

■ Љубовта, пред сè, се разбира, зошто би бил со неког толку години ако нема љубов. Но, клучот е компромисот бидејќи иако сме различни, и после толку години супер функционираме. А, причина за тоа е разбирањето кое го имаме еден кон друг – додава пејачот, кој е сигурен дека и овој пат неговата сопруга ќе дојде во Скопје за неговиот концерт.

■ Две години не сте го посетиле Скопје, по последниот концерт тука. Се променил ли многу градот, како Ви изгледа?

ИЛИЌ: Се променил, како не. На сите страни гледам кранови, се сида, се гради... Дали е добро тоа или не, не знам како го гледате од ваша перспектива. Кога влегував во Скопје, мене првиот впечаток ми беше токму тоа. Но, она што навистина ми бодеше очи, морам да бидам искрен бидејќи навистина го сакам Скопје, е кому му падна на памет да гради на Водно? Јас Водно би го зачувал онака како што го памтам од моите студентски денови: најубаво! Јас да сум архитект, сигурно не би предвидел никакви градби таму горе. Се извинувам ако навредувам неког, но навистина тоа ми падна в очи.

■ Какви беа Вашите студентски денови тука?

ИЛИЌ: Еее, тоа беше навистина многу весело, радосно, убаво... Никогаш нема да го заборавам скопското корзо, баш овде на градскиот плоштад. Тоа беше познато низ цела Југославија, секоја вечер имаше по 10-15 илјади млади луѓе, се шеташе, се љубеше, се разменуваа разноразни искуства, учебници

се менуваа, се договараа состави и забави.

■ А, Вашите спомени од Битола?

ИЛИЌ: Ех, Битола... Јас како војник бев во Битола...

■ Старите битолчани раскажуваат за Вашите концерти во Офицерскиот дом.

ИЛИЌ: Пеев, пеев, но по обуката. Цела обука ја завршив, цели десет месеци.

■ Мислите ли дека би требало да се врати воениот рок како задолжителен за денешната младина?

ИЛИЌ: Јас по прво би ги вратил работните акции. Тогаш постоеше друг вид корисно дружење, баш тие работни акции. По прво би ги вратил нив отколку воениот рок.

■ Во овие 45 години, не само кариера, туку успешна кариера, во кои години било најдобро да се биде во Ваша кожа?

ИЛИЌ: Да се биде јавна личност има добри страни, да бидам искрен повеќе се добри, но има и некои околности што ги отежнуваат работите. Најубаво е кога ќе видиш дека тоа што го правиш, тоа што ти го подарил

Бог, неког го радува. Е, тоа е за мене најголемата радост.

■ Затоа, место концерт, ова ќе биде дружба, со маси полни со друштво, јадење, пиење...?

ИЛИЌ: Да, да, не сакав класичен концерт.

■ Баш така сакате да Ве доживее публиката.

ИЛИЌ: Да. Не дека нема да биде сè професионално, и репертоарски и во секој поглед, со оркестар и со сè врвно, но нема да е класичен концерт во смисла на самата емоција и дружење. Тоа ќе биде една голема и забавна дружба. Дојдете да се забавуваме, да пееме, отпуштено... Не онака само седнати на стол во сала, туку на маса, да се пие, да се запее...

■ Постои ли песна што не станала хит, а Ви е драга?

ИЛИЌ: Да, јас не сум од тие што велат „сите се мои деца, не ги делај“ (се смее). Мој омилен рефрен, кој секогаш го пеам со посебни емоции, е „Растанка се нашег сечам“. Оваа песна, можеби, не е голем хит, како што се „Поздрави је, поздрави“, „Божанствена жена“, но мене ми е особено драга. Нема некоја посебна причина зошто е така, но ете многу ми е драга, ми буди убави чувства. ■

ФРЕНК СИНАТРА

ЖИВЕЕЊЕ И ЗАМИНУВАЊЕ ВО ЛЕГЕНДИТЕ - НА НЕГОВ НАЧИН

Пишува | Соџир Косиџов

Непосредно пред револуцијата „секс, дрога и рокенрол“ постоеше нешто што се викаше класичен стил. А, во тој сегмент никој не му беше рамен на Френк Синатра. Секоја епоха има свои идоли, но само мал број од нив израснуваат во нешто што генерациите го препознаваат како икони на стилот. А, токму тоа е убедливо најпопуларната музичка ѕвезда во САД - музичар, актер, забавувач, авантурист, заводник, пријател на политичарите, близок со мафијашите... Да, сето тоа го прави Френк Синатра најголема поп-ѕвезда и единствен глобален феномен на 20 век. Синатра беше човек чијшто стил на живот, пеење, облекување и однесување даде лице и идентитет на цела една епоха. Со неговото мото „Ако не го живееш животот, умирањето е досадно“, кое често го истакнуваше, ни кажуваше дека поентата е да сакаш и да си овозможуваш задоволства, на себе и на другите, но истовремено и да задржиш позитивен пристап во сè, без разлика што ти се случува во животот. Никој во очите на јавноста не живееше до таа мера самоуверено и со толкава лежерна елганција како Синатра. Тој негов елгантнозаводлив сјај ги стави во сенка многуте проблематични особини што ги имаше славниот пејач, актер и забавувач.

Инаку, Френк Синатра е роден пред еден век на 12.12.1915 година. Боксот посебно го привлекувал и сакал да стане спортски новинар. И самиот

признал дека доколку правилно не го насочила неговата мајка Натали, која сите ја викале Доли, најверојатно ќе станел криминалец. Не е неважно што уште од најрана возраст сакал да стане и пејач. Прв музички идол му бил Бинг Крозби, а до крајот на животот најмногу се воодушевувал од неповторливата Били Холидеј. Како и да е, неговиот живот го обележаа убавите интерпретации, пријателството со политичарите, врските со луѓето што беа во судир со законот, но и многубројните жени и обожавателки кои просто лудуваа по него. Посебно се интригантни гласините за неговите врски со подземјето (го нарекуваа маестро со крвави манжетни) и пријателствата со Вили Морети, Сем Џијанкано, па дури и со мафијашкиот бос Лаки Лучијано. Контрадикторен беше и во политичките ангажмани. Учуваше во кампањите на демократите Рузвелт, Труман и Кенеди, а подоцна се приближи на Никсон за на крајот целосно да пристапи на републиканците за време на мандатот на Реган. Почесто од политичките убедувања ги менуваше жените. Иако беше идеален љубовник, не се покажа добар во улогата на сопруг – се женеше четири пати, а имаше безброј љубовни врски и афери. Се женеше со Ненси Барбато, со која има три деца, Ненси, Френк јуниор и Кристина. Втора сопруга, воедно и најголема љубов, му беше Ава Гарднер, со која доживеа многу страст, кавги и љубоморни сцени. Со младата Миа Фароу стапи во трет брак, а последен пат се женеше со Барбара Маркс, со која

остана до крајот на животот. Списокот на славни личности со кои имал врска или афера е долг, но најпознати се: Мерлин Монро, Џуди Гарланд, Лорин Бекол, Енди Дикинсон, Лана Тарнер, првите дами на САД, Џеки Кенеди Оназис и Ненси Реган.

Немал музичко образование, не знаел да чита ноти, ама имал совршен слух. Секако и глас, кој воодушевуваше милиони неговиот обожавател. На почетокот беше интересен изведувач на балади со нежен глас, потоа стана идол на сите девојки, а на крајот неговата верна публика ја сочинуваа претставници на сите генерации. Како се случи тоа? Едноставно, тој недвојбено е најголемиот интерпретатор, забавувач и шоумен во историјата на американската популарна музика, како напиша музичкиот критичар Џон Роквел, а за многу други несомнено е и најголема музичка ѕвезда на 20 век. Синатра со својот неповторлив глас и оригинална интерпретација непогрешливо знаеше да изрази емоции на љубовен состанок и разделба, на оптимизмот на утрото и меланхолијата на доцните часови, тагата на осаменоста и радоста на дружењето. Неговите песни (Night and Day, Young et heart, One for my Baby, Only the lonely, Come fly with me, Stranger in the night, It was very Good Year, You make me feel so young, My Way) обележаа цела една епоха, ги пееше цела една нација и повеќе генерации обожаватели со нив танцуваа, пееја, пијеа, сакаа и тагуваа. А тој, со својот талент и шарм, едноставно, привлекуваше и заведуваа. Тинејџерките во средината од минатиот век со него летаа на месечината, танцуваа меѓу ѕвездите, уживаа во убавините на пролетта. Им влегуваше под кожа, ги научи дека некаде над виножитото се остваруваат соништата, за нив никогаш не беше „странец во ноќта“, а насекаде го нарекуваа синоокиот.

Роден е во градот кој никогаш не спие – Њујорк, се искачи на врвот на славата и таму остана до крајот на животот. На родниот град му подари музичка химна – „New York, New York“, а тој му се оддолжи што веќе неколку месеци со изложби, предавања, концерти, документарни филмови и други најразлични настани слави јубилеј, 100 години со Синатра. Има и зошто: тој ја од-

бележи популарната американска култура. Со него, уште кога радиото беше најмоќен медиум, пред Елвис и Битлси, почна масовното обожаване, што посебно се однесуваше на младата женска публика, која врескаше на неговите концерти. И не само тоа! – Во хотелите по концертите го бараа обожавателките - тинејџерки и дами во години - го чекаа во неговите хотелски соби, само да проведат една ноќ со него. Едни бараа да им се потпише на градникот, други го пречекуваа облечени само со крзнена бунда и ниту едно парченце облека под неа, а не ретко неговото друштво го бараа познати ѕвезди и богати дами од високото општество. А, како и не би? Ги привлекуваше неговата харизма, чијашто основна одлика беше што сè во животот работеше на свој посебен начин, при што едноставно пленеше со изразени вокални способности, и не случајно новинарите го ослонуваа со прекарот – Глас. Така, пред светот да полуди по Елвис и по Битлси, родена е синатроманијата, а вратоврската со точки што ја носеше Синатра, стана моден хит. Инаку, тој секогаш беше чист, уреден и елгантен. Најчесто облечен во класичен стил, а некогаш и по малку гангстерски.

Која е тајната на стилот на Синатра? Негов основен заштитен знак се префинетоста и независноста. „Ќе направам сè што треба, но на мој начин“, е став со кој Синатра стана легенда. Крајниот резултат беше лежерна елганција, зајакната со неколку мачо фазони, мала доза сентименталност, неопходна машка лојалност, нагласена индивидуалност и доволно добри манири, кои од секогаш го дефинираа поимот на џентлмен. Покрај неизоставниот шешир, свилената вратоврска и беспрекорно сошиениот костум, секогаш околу него беа и убавите жени, цигарите и вискито „џек даниелс“, кое од милина го нарекувал нектар на боговите. Познат е и по тоа што припаѓал на групата актери што се собираше околу Хемфри Богарт, која на шега ја нарекувале дружината на глумците. Подоцна со тоа име ќе се нарекува музич-

ко-актерскиот клан собран околу Синатра, составен од Дин Мартин, Семи Дејвис Јуниор, Џој Бишоп и Питер Лоуфорд. Сите нив ги поврзувала страста кон коцкање и проводот со многу пиене и жени. Ќе го памтиме по златните и дијамантски плочи, 1414 музички снимки, 150 милиони продадени плочи, касети и цедеа, 58 филма и незаборавните актерски остварувања во нив, „Греми“ и други музички награди, и, секако, освоениот „Оскар“ за улогата во филмот „Одовде до вечност“, а можеби најмногу по тоа како пееше во исповедната и најлична песна „My Way“ – сакаше, се смееше, плаќаше и стоички го прифати својот дел од победата и поразот во животот. Без срам, на крајот на патот можеше да каже дека сè правеше на свој начин. Бидејќи, што е човекот, што има, ако се нема себеси? ■

Стил, или имаш или немаш. Тој ќе ти помогне да се издигнеш над другите.

МОЈОТ ЖИВОТ Е ВО МАКЕДОНСКИ БРОД, МИРЕН ГРАД СО ЧИСТ ВОЗДУХ И СО ДОБРИ ЛУЃЕ

Кристи Рејчел Магно - Трајкоски од градот Кезон, Филипини денес живее во Македонски Брод. Таа со Македонија се запознава преку својот сопруг Бојан, со кого заедно работела на брод. Таму, како што раскажува таа за „Република“, се раѓа љубов меѓу нив двајца, па по одреден период нивната врска е крунисана со брак. Таа денеска е македонска снаа, мајка, жена исполнета со хармоничен живот. Одлично зборува и пишува македонски јазик и вели дека иако не ѝ било лесно да се научи, желбата да знае да го зборува била голема. Кристи раскажува и за тоа дека лесно се приспособила на животот овде. Таа и нејзиното семејство двапати слават Божик и Велигден, бидејќи добива голема почит од фамилијата во Македонија за вредностите што ги носи од својата земја. Ја сака македонската кујна, приготвува многу македонски специјалитети. На секој странец што би дошол овде би му препорачала да го посети Охрид, но и Македонски Брод, бидејќи е мирен град со чист воздух и со добри луѓе

КРИСТИ: Кога дојдов во Македонија не беше толку лесно да се научи јазикот, но јас имав голема желба да научам и почнав да работам во еден ресторан во Скопје и морав на гостите да им се обраќам на македонски. Во почетокот беше тешко, ама јас можев да им објаснам на луѓето што сакам да кажам, а тие да ме разберат. Јас мислам за да се научи јазик не се потребни само книги туку и да се зборува, а за тоа најголема заслуга има мојата свекрва, која ме разбираше што сакав да кажам, така научив и сега веќе зборувам солидно македонски. Многу зборови во македонскиот јазик се слични, но имаат различно значење. На пример, кога го прашав мојот свекор: „Дали сте гладни тато?“ тој ме праша што има за јадење Кристи, а јас: „Има жел-

Пишува | Кристијана Николова Кузмановски

■ Кога прв пат дојдовте во Македонија?

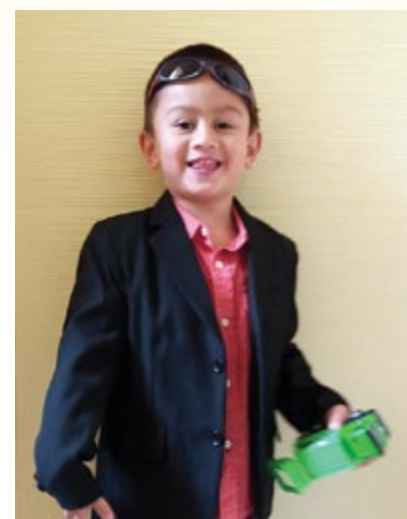
КРИСТИ: Јас и мојот сопруг се запознавме кога работевме на брод и по некое време почнавме врска, која заврши со брак. Во 2011 година решивме да направиме свадба и јас тогаш дојдов во Македонија, така за првпат ја запознав земјата.

■ Доаѓате од земја со различна култура и традиција од Македонија. Како успеавте да се приспособите на животот овде?

КРИСТИ: И ако доаѓаме од различни држави, сите ние сме луѓе и се прис-

пособуваме на животот и на традициите каде што живееме. Јас немав проблем затоа што фамилијата на мојот сопруг ги прифати сите мои обичаи, а јас нивните. Ние славиме двапати Божик и Велигден. Исто така, ми беше интересно дека бебето не треба да се изнесе надвор 40 дена и не треба да доаѓаат гости во тој период во нашиот дом. Додека кај нас во Филипини важно е само бебето да е крстено и нема проблем за ништо.

■ Вие зборувате солидно македонски јазик, беше ли лесно да се научи?

ка тато“, а требаше да кажам зелка. Имам уште многу такви примери со смешни ситуации. Кога дојдов во Македонија најголема поддршка имав од фамилијата на мојот сопруг. Неговата сестра зборува перфектно англиски јазик и таа најмногу ми помогна во почетокот – посебно за нашата свадба. Јас не ги знаев вашите песни и што се зборува во нив. Таа беше таа што ми објасни да знам за што станува збор. Така свадбата ми помина со чувство како јас да бев долго време во Македонија, а не само две недели.

■ Кое е Вашето искуство? Знае ли Македонецот да подаде рака и да помогне доколку е потребно?

КРИСТИ: Јас имам различно мислење за луѓето. Како и секаде, има и добри и лоши. Има луѓе што се културни и сакаат да ти помогнат во одредена ситуација. Сепак, има и такви моменти за кои бев многу изненадена, како, на пример, имаше ситуација кога бев бремена додека се возев во автобус никој не ми даде предност да седнам,

поради тоа ми падна многу тешко, ама мора да се прифати тоа што е. Се зачудив и кога видов во кафеана како еден келнер пуши цигара пред гости, иако тоа не беше дозволено.

■ Имате ли слободно време за да ја истражите Македонија? Кое, според Вас, е најубавото место што треба секој да го посети во оваа земја?

КРИСТИ: Во Македонија има многу убави места што би ги препорачала на сите кои доаѓаат тука. Се разбира, прво Охрид, убав туристички град, потоа Струга, има и планински места што се прекрасни во зима, а јас ќе го препорачам и нашиот Македонски Брод, кој е мирно место за живеење со чист воздух и со добри луѓе.

■ Дали Ви се допаѓа традиционалната македонска кујна?

КРИСТИ: Во врска со храната немам никаков проблем. Вкусовите ни се слични. Јас ја јадам и готвам македонска храна, а исто и нашата филипинска

храна што ја приготвувам им се допаѓа на сите. Јас готвам македонска мусака, гравче-тавче, плескавица и сè друго. Јас често ја прашувам мојата свекрва за македонските рецепти, ние две заедно готвиме. Исто така, неодамна снимив и свое видео на македонски јазик во кое објаснувам како се готви познат филипински рецепт.

■ Ви недостига ли Вашата земја?

КРИСТИ: Се разбира дека ми недостига мојата земја, мојата фамилија. Малку е полесно со интернетот, можеш да се видиш, иако не е исто да пиеш кафе заедно со своите блиски, но јас сум среќна што пред некој ден се вративме со моето семејство од Филипини.

■ Кои се Вашите планови, останувате ли во Македонија?

КРИСТИ: Моментно немаме некои планови затоа што очекуваме друго бебе, добро сме ситуирани, а потоа здравје, ќе видиме како ќе се одвиваат работите, ништо не се знае, може и да се промени нешто во иднина. ■

ПРОЛЕТВА ЌЕ СЕ НОСАТ ЧЕВЛИ СО ВИСОКИ ПОТПЕТИЦИ И СО ПЛАТФОРМА

Наскоро во продавниците ќе се појават првите пролетни модели на чевли и на сандали. Салонки, мокасини, влечки ќе има во различни бои и модели. На вас е само да одберете

Доаѓа пролет и бидете со отворен ум кога се во прашање новите пролетни модели на салонки, мокасини, сандали и влечки. Во продавниците ќе има сè и

сешто, а на вас останува само да одберете што најмногу ви се допаѓа и што ви прилега. Кога станува збор за високата мода, често има и многу експериментирања.

САНДАЛИ НА ПЛАТФОРМА

Ако минатата година не купивте пар сандали на платформа, оваа година не смеете да го пропуштите тоа. Тие ќе бидат апсолутен хит. Еднобојни или во различни бои со отпечаток, изборот е ваш. Ако не сакате „обични“ салонки, тогаш одберете некои со интересни детали и со потпетици.

ВИСОКИ ПОТПЕТИЦИ

За тие што повеќе сакаат елганција на високи тенки потпетици, секако ќе има интересен избор. Одберете ги оние со ремчиња околу глуждот, тие се моден хит.

ВЛЕЧКИ

Одберете ги за лежерни моменти. Моделите може да бидат разновидни – од едноставни и еднобојни, до шарени и богато украсени.

САНДАЛИ СО НИСКИ ПОТПЕТИЦИ

Ако не сте љубител на високи потпетици, за вас има широк избор на сандали со ниски потпетици, наменети за лежерни моменти, но и за елегантни комбинации.

БАЛЕТАНКИ И МОКАСИНКИ

Минатата година мокасинките и балетанките ги носеа трендсетерките. Можеби не се сечиј избор, но, секако, се задолжителни кога станува збор за моден тренд. Одлични се за преодниот пролетен период, практични и удобни.

Неапол

Соренто

Капри

ПОБЕГНЕТЕ ОД СЕКОЈДНЕВИЕТО, НЕАПОЛ - СОРЕНТО - КАПРИ ВЧУДОВИДУВААТ СО СВОЈАТА УБАВИНА

Капри е оддалечен од Неапол само пет километри, а три километри од Соренто, до него може да се стигне со брод или траект

Романтичниот Неапол, најголемиот град во јужна Италија е на два часа патување со автомобил јужно од Рим. Овој град изобилува со култура, во Неапол се најдобрите театри и куки на операта во светот, често го нарекуваат и музеј на отворено поради многубројните статуи и монументи. Зајдисонцата на Неапол се одушевувачки, заливот на Неапол е шеталиште за семејства и за двојки.

Едно од најпознатите места во близината на Неапол е Помпеја – антички римски град во близината на модерниот Неапол. Поголем дел од градот е уништен и закопан под четири до шест метри вулкански песок поради најголемата ерупција на Везув. Истражувачите веру-

ваат дека градот е откриен во шестиот век пред нашата ера од страна на Осканите. Под римска доминација бил од 4 век пред нашата ера. Помпеја е туристичка дестинација околу 250 години наназад, денес е заштитена како дел од УНЕСКО, а ужива и статус како една од најпопуларните туристички дестинации во Италија со повеќе од 2,5 милиони туристи годишно. Преку заливот на Неапол лежи полуостровот Соренто, можеби и најимпресивниот брег на светот. Со својата одлична местоположба на северниот брег на полуостровот, малата заедница на Соренто има одлична локација со поглед на брегот на Неапол, вулканот Везув и островот Капри. Не можете да замислите посовршено место од ова.

Островот Капри е еден од најпопуларните италијански острови, кој се наоѓа на јужната страна од Неаполскиот Залив. Со пукањето на крајбрежниот дел од Сорентинскиот Полуостров, а потоа и неговото потонување во морето настанал необичен релјеф, кој во комбинација со богатата историја, луксузните вили и шармот го направија островот Капри да стане една омилена космополитска дестинација.

Островот се протега на 10,4 квадратни километри и има 7.300 жители. Во втората половина на 19 век, островот станал популарно собиралиште на европските уметници, литерати и многу други познати личности.

Капри е мал остров во Неаполскиот Залив, а веќе со децении важи за одморалиште каде што се собира светскиот цетсет.

Капри е оддалечен од Неапол само пет километри, а три километри од Соренто, до него може да се стигне со брод или траект. Капри уште од римско време бил познат по својата убавина. Централниот дел ја има зачувано старата архитектура, а од неодамна има голем број луксузни продавници. Токму тој сјај на старото и гламурот на модерното време го прави ова место специфично.

Вистинска атракција е Сината Пештера, која на посетителите

Соренто

Капри

Неапол

им нуди незаборавно искуство. Светлината што се рефлектира во морската вода и ја осветлува пештерата и создава спектар од бои е прекрасна глетка. Доколку се решите да го посетите Капри, не заборавате да ги посетите и познатите монолитни карпи Купишта, кои се издигнуваат во висина од 100 метри, а се сместени во близина на југоисточниот брег на Капри, во Тиренско Море.

На островот има два града - Капри и Анакапри, првиот е главен град и пристаниште. Капри е мал, но релативно скап град. Пицериите и кафулињата држат високи цени. Во Капри се наоѓа светилник изграден пред 100 години. Тој е вториот светилник во Италија според интензитетот. Ако Капри е достапен за секој љубопитен турист, тогаш треба да се знае и дека ноќевањата овде се

скапи, но можно е надвор од сезоната да се најдат хотели за 145 евра.

Ако сте обожаватели на пазарење, за разлика од Рим, каде што има продавници и стока за сите, во Капри продавниците имаат облека, главно, од најпознатите дизајнери. Тука може да купите панталони за 2.000 евра, јакни за 5.000 евра и торби поскапи од 3.000 евра.

Туристите раскажуваат дека речиси насекаде, каде што оделе во Италија, им се допаѓа, но на островот Капри се почувствувале специјално.

Доколку сметате дека никогаш не сте биле уметнички настроени, посетете ги овие места, ќе ви помогнат да ја откриете креативната страна во себе, за која не сте ни знаеле дека постои. ■

Пишува | Кристијана Николова Кузмановски

ВЕРТИКАЛНА ШУМА ЌЕ ГО ПРОЧИСТУВА ВОЗДУХОТ ВО КИНА

Борбата со загадувањето на воздухот, со која кинеските власти мака мачат со години, никако не е лесна во ситуација кога во милионските градови нема празно место за што било, а камоли за пространи зелени површини во кои треба да се засадат нови дрвја. Затоа следниот чекор што ќе го повлечат во насока на прочистување на воздухот е градење „вертикални шуми“.

Овој концепт го имаше своето деби во Милано, а италијанската компанија „Стефано Боери Архитети“ сега го пренесува во градот Нанџинг на истокот на Кина, во форма на огромните зелени „Нанџинг тауерс“, кои воедно ќе бидат и први од вакков тип во Азија.

Двете зелени кули, кои се очекува да бидат завршени најдоцна до крајот на 2018 година, ќе му обезбедуваат чист воздух на целиот град така што ќе произведуваат околу 60 килограми кислород секој ден додека истовремено апсорбираат 25 тони јаглероден диоксид.

Тоа ќе го постигнат со 1.100 дрвја од 23 различни видови, од кои 600 високи и 500 со средна висина и 2.500 каскадни грмушки и други растенија.

Двете кули ќе никнат во округот Нанџинг Пуко, кој, според архитектонската компанија, ќе ја предводи модернизацијата во Кина. Во повисоката од кулите, која ќе се вивне на 20 метри височина со 35 ката, ќе има канцелариски простор, музеј, школа за зелена архитектура и ноќен клуб на покривот. Во втората кула ќе има хотел на „Хајат“ со околу 250 соби, базен на покривот, продавници, ресторани и конференциска сала. Балконите ќе бидат така направени што ќе им овозможат на жителите да се доближат до зеленилото.

Амбициозниот проект на италијанската архитектонска фирма вклучува изградба на вакви вертикални шуми и во Шангај, Гижу, Лиужу, Шиџианг и во Чонгкинг.

Инаку, вертикалната шума во Италија се градела цели 5 години, од 2009 до 2014 година, но нивната кинеска верзија ќе биде многу поголема, а со тоа се очекува и да има поголем ефект врз загадувањето во градот.

Вертикални градини и во Мексико Сити

Во слична насока при борбата со загадувањето размислуваат и надлежните во Мексико Сити преку иницијативата наречена „Зелениот пат“.

Проектот се состои од трансформирање стотици носечки столбови на мостови и надвозници во вертикални градини со цел да се намали загадувањето и истовремено да се подобри изгледот на градот. Проектот има цел да го покрие градот со дополнителни 40.000 метри зеленило со цел да се подобри квалитетот на воздухот и животот во целост во овој 20-милионски град.

Градините, всушност, ќе бидат метални или бетонски рамки врз кои се става платно за да се заштити основниот материјал. Тоа е посебно платно кое е така истакано за корените на растенијата лесно да поминуваат низ него. Секој столб ќе има индивидуален автоматски систем за наводнување, кој ја користи и дождовната вода.

КАКО ДА СЕ ГРИЖИТЕ ЗА ВОДНА ЖЕЛКА

Водните желки се мали и чувствителни миленичиња, па затоа од корист се неколку совети за како правилно да се грижите за нив. Просторот, светлината, влагата и начинот на исхрана се важни аспекти за нивниот опстанок

При избирањето на садот или аквариумот, кој ќе биде живеалиште за вашата желка, треба да се внимава на неколку основни правила. Желката треба да има доволно простор, кој ќе биде три четвртини исполнет со вода. Изберете простор каде што ќе може да се обезбеди светилка во близина. Имајте на ум дека желката ќе порасне повеќе од тоа што е во моментот, па осигурете се дека просторот што го обезбедувате ќе ѝ одговара и понатаму.

Не користете вода од чешма кога ќе го полните нејзиниот сад затоа што е голема веројатноста дека содржи хлор и флуорид, кои ја нарушуваат рамнотежата. Во овој случај, најдобро е да се користи дехлорирана или филтрирана вода. Додавање една лажичка сол во водата може да го намали нивото на бактериите и да ја заштити желката од кожни заболувања. Желките имаат потреба од светлина 12 до 14 часа дневно, па поради тоа значајно е да се обезбеди светилка во нивна близина. Најдобар совет е да набавите висококвалитетна УВ-ламба. Желките можат да пренесат салмонела, затоа редовно мијте ги рацете по секој остварен контакт со нив. Тие имаат потенцијал да живеат многу долго, па обезбедувањето на нивните основни услови само овозможува да воспоставите подолга врска со вашето милениче. ■

ОВАА ПРОЛЕТ НЕ БОЈОСУВАЈТЕ, ИЗБЕРЕТЕ ТАПЕТИ СО ДЕЗЕН НА МЕРМЕР

И оваа недела се фокусираме на тапетите. Зимата поминува, па време е да се размислува за пролетно разигрување на просторот. Ако немате потреба од бескрајни сидни боенки, просторот можете да го разубавите со тапете со дезен на мермер. Засега

сте на сигурно, мермерот, како и тапетите, е ултрапопуларен, а тоа нема наскоро да се смени. Доколку сакате да го следите овој нов тренд, тогаш ви предлагаме да ги освежите сидовите од вашата спална соба, дневна, бања, кујна со токму вакви тапети.

Класичните тапети со сивобели тонови на вашата спална соба ќе ѝ дадат доза на отменост, а одлично ќе се усогласат со мебелот во црна, бела или сива боја.

Доколку сакате просторот што ве опкружува да биде малку подинамичен, тогаш изберете детали во некои впечатливи бои.

Доколку ги сакате пастелните бои, тогаш некоја од просторите во домот можете да ја уредите со бебешко розови или сини нијанси, а тапетите со дезен на мермер во тој случај одлично ќе се вклопат. Белите и метални нијанси ќе му обезбедат софистициран изглед на вашиот дом.

Црната, белата и златната боја од вашата бања ќе направат оаза на уживање од која многу тешко ќе се разделувате!

Доколку вашиот дом е едноставно уреден и целиот ентери-

ер е исполнет со нежни пастелни тонови, тогаш овие тапети се одличен детаљ за вашата омилена просторија.

Нежната розова и сивата боја одлично одат заедно, особено во ентериерот.

Атрактивниот спој на сина и на жолта боја ќе создаде нов живот во вашиот дом. Освен тоа, тапетите со дезен на мермер, кои потсетуваат на свездено небо, ќе ја направат вашата дневна соба да изгледа како едно магично место во кое секогаш ќе посакате да се одморите по напорниот ден на работното место.

Едноставно – совршено! Нежните тонови и минималистичкиот дезен може секој дом да го направат да одговара за девојка. И да, фотографијата од Париз како еден од водечките модни центри мора да зазема посебно место во вашиот стилски дом! ■

ЦРНА РОЗА

Розите се, секако, најомилените цвеќиња што се подаруваат на драгите личности. Тие се симбол на љубов и на благодарност, прекрасно мирисаат, убаво изгледаат, а ги има во различни бои од кои секоја има своја порака. Илјада години наназад, розите ги инспирирале луѓето со своите бои за да го развијат скриениот јазик на симболични пораки.

Овие рози што изгледаат црно за човечкото голо око, растат само во мали количини во малечкото село Халфети, Турција. Уникатните услови на почвата и нивото на киселост на подземните води во таа област, кои се влеваат од Еуфрат, создаваат длабока црвена боја на розата, која од малку подалеку изгледа како црна.

Интересно е тоа што оваа роза е црна само во летните месеци. Во другите сезони, нејзината боја е темноцрвена. Црната роза може да искаже позитивна порака за ново раѓање и нови почетоци. ■

РЕКРЕАЦИЈА

ДЕТСКИТЕ ИГРИ СО ПУШКИ СТАНАА РЕАЛНОСТ СО ПЕИНТБОЛ

Подготви | Бојан Моировски

Постарите генерации ќе се присетат на безгрижното детство поминато на улица, пред зграда во маалото каде што живеат. Големиот број игри што сите ги играле со другарите од најмлада возраст не можеа да се заменат со ништо на светот. Криенка, цамија, народна, фудбал, баскет се само дел од рекреативните игри што ни оставија убави спомени од детството.

Имаше и такви во кои си играле со пушки и пиштоли, борејќи се со замислени непријатели или делејќи се во две групи на партизани

и на Германци. Во ова време со развиена технологија сè помалку се таквите дружења во маало, речиси ги нема. Новите генерации сè повеќе играат компјутерски игри, но поделбите се исти, на две групи со оружје, тактики при кои се бара голема умешност.

За да се избегне тоа, борбата на родителите и на децата е доведена до тој степен што постарите се враќаат во своето детство и се обидуваат да ги играат игрите заедно од пред 20-30, па и повеќе години.

Во светот од неодамна како една од подруштените игри и, секако, фамилијарни рекреации е пеинтбол, кој претставува борба на две групи од три до десет луѓе опремени со пушки што користат топчиња со боја како муниција.

Повеќечасовна забава за сите генерации е целта на овој тип игра, а правилата се едноставни. Сите учесници се делат на две групи, а победник е екипата што ќе погоди повеќе противници или ќе ја уништи целта противничка екипа. Правилата се различни во зависност од фантазијата што ја имаат луѓето. Целта може да е освојување на противничката база, елиминација на сите противници, ослободување заложници, а многу често може да биде ограничена и со време за да се добие на интензитет. Пушките се многу слични како вистинско оружје на кои има магацин за топчињата

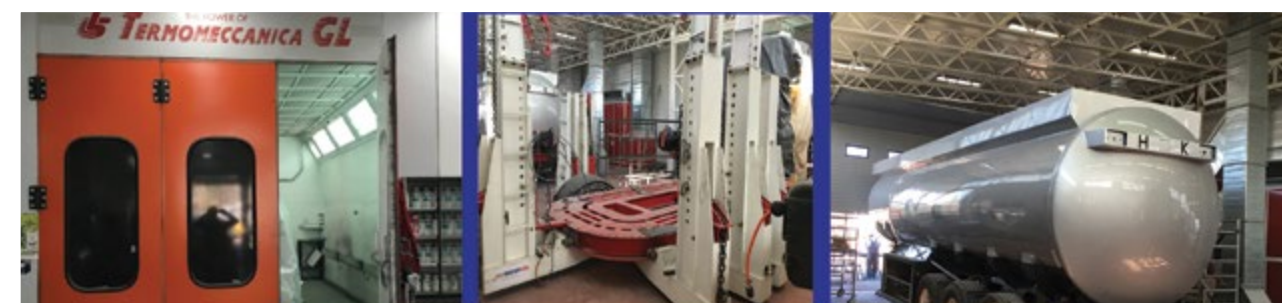
во боја, кои се со големина од околу пет милиметри. Секој учесник задолжително мора на себе да има заштитна облека. Таа е составена од заштитни панталони, елек, маска, кацига и очила за да не дојде до несакани повреди по телото и главата од ударите од топчињата со боја кои се распрснуваат откако ќе удрат во противничкиот играч.

Во Македонија има сè повеќе ваков тип полигони, на кои има различни објекти за криење и правење стратегија, што значи дека не е потребно некоја голе-

ма инвестиција ако некој сака да се забавува на ваков начин.

Оваа игра, буквално, може да ја играат луѓе од двата пола и со возраст од 7 до 77 години.

Поразвиените земји во светот веќе имаат и формирано спортски федерации и пеинтболот го практикуваат како спорт. Постојат екипи кои се натпреваруваат и на меѓународно ниво, а се организираат и најразлични турнири и првенства. ■

СЕРВИС „ЏЕРСИ“ ЛИДЕР ВО СВОЈАТА ДЕЈНОСТ

- Репарирање и одржување камиони со употреба на специјализиран алат;
- 12-метарска рамка за исправање шасии, единствена на Балканот;
- Хитер машина за загревање шасии без оштетување;
- 17-метарска комора наменета за бојадисување;
- Компјутерско штелување геометрија на предна и на задна оска на камиони и на комбиња.

ЏЕРСИ
ЛИМАРСКО ЛАКЕРСКИ СЕРВИС ЗА КАМИОНИ

ТЕЛ. 02/2464-564
e-mail: jersy@jersy.com.mk

ВО РОМАНИЈА МИ ДАДОА УЛОГА ШТО ЦЕЛОСНО МИ ОДГОВАРА

Александар Костоски е вториот македонски кошаркар што ги обединил признанијата за најдобар играч во Македонија во сениорска и во младинска конкуренција откако минатиот месец го доби признанието за најдобар кошаркар во Македонија за 2016 година

Разговараше |
Горан Зивчевски

По одличните игри во дресот на Куманово, каде што помина четири сезони, а минатата стигна и до финалето во домашното првенство, од неодамна тој е член на романскиот клуб Питешти. Таму не му беше потребно многу време за да се приспособи и да почне да ги полни противничките мрежи. Тој за „Република“ откри нешто повеќе за тоа како се снаоѓа во новиот клуб, за успехите во минатата година, како и за состојбата во домашната кошаркарска лига.

Во јануари го доби признанието најдобар македонски кошаркар за 2016 година. По што ќе остане забележана изминатата година за тебе на професионален план?

КОСТОСКИ: Минатата година, дефинитивно, беше една од поуспешните за мене, ако не и најуспешна со оглед на тоа што успеав да ги обединам овие две признанија кои ми се многу драги - најдобар млад и најдобар сениор во македонската кошарка. Исто така, ќе ја паметам по успешната сезона индивидуално и колективно во дресот на Куманово, со кого за малку не успеавме да ја освоиме титулата.

Многумина ќе речат дека во спортот прво треба да се плати цената за да се стигне до успех и да се соберат плодовите. Кој е твојот рецепт за да се стигне до посакуваната цел?

КОСТОСКИ: Рецептот е многу јасен и „лесен“, а тоа е секојдневен тренинг по два пати на ден, посветеност и откажу-

вање од многу работи и жртвување од нормалниот живот кој го живеат останатите околу тебе. Се разбира, двата клучни фактори покрај макотрпната работа и талентот се здравјето и среќата.

Со години успешно настапуваше во домашното првенство, добро ги познаваш условите тука и запознаен си со проблемите и со предизвиците на македонските клубови. Твој коментар за состојбата во македонската кошарка и што е потребно за да се подигне квалитетот или барем за почеток да функционира нормално?

КОСТОСКИ: Прво, треба да се обезбедат нормални услови за работа, кои во моментот можеби ги поседуваат неколку клубови. Не можеш да бидеш професионален клуб ако не исполнуваш сè што тоа си носи само по себе. Второ, свесни сме дека влеговме во еден период во кој немаме многу талент како што беше случај порано и мора да се има многу поголема желба кај младите и, пред сè, реално согледување на нивните можности, но и да го надополнат тоа со многу напорна работа.

Веќе некое време се води полемика за дозволеност број странски играчи во македонските клубови, а голем дел од клубовите сè уште бараат нивно намалување. Кој е твојот став за тоа?

КОСТОСКИ: Прашањето за странците е болна тема за нас, домашните кошаркари од повеќе аспекти. Едно е јасно, тие мора да постојат и мора да бидат дел од нашата лига за квалитетот на лигата да биде уште подобар. Но, последните неколку сезони многу се чести примерите во кои клубовите прават катастрофални потези со доведување многу странски засилувања кои ни од далеку не личат на засилување, односно не го подигнуваат квалитетот на тимот во кој играат, а потоа и на самата лига, да не

кажам дека се многу послаби од домашните играчи што се во ростерите и токму затоа доаѓа до револт кај сите нас.

Тие мора да постојат во овој или во намален број, но мора да има место и за нашите и тоа да биде донесено со правило, сепак лигата се вика прва македонска кошаркарска лига.

Првите пречки на патот кон СП 2019 се Косово и Естонија. Иако има многу време до тие натпревари, како ги оценуваш шансите против овие репрезентации?

КОСТОСКИ: Добивме добри противници, кои не смеат да се потценат. Денес сите играат добра кошарка, а ние не сме репрезентација која треба да се смета за фаворит, така што мислам дека можеме да играме со нив и да го поминеме тој дел, но мора да бидеме стопроцентно подготвени за тоа.

Репрезентацијата минува низ една смена на генерации. Голем дел од играчите што го остварија успехот во 2011 година и кои повеќе години беа едни од главните носители на играта веќе не се во

тимот. Каква е иднината на македонската кошаркарска репрезентација?

КОСТОСКИ: Иднината на македонската кошарка во моментот не би можел јасно да проценам каква е затоа што сите сме многу нереални кога зборуваме за тоа и мислам дека времето ќе покаже каква ќе биде. Иако можам да кажам дека моментално не е сјајна и дека некои генерации нема никогаш да се повторат, треба да се обрне повеќе внимание на домашното за да можеме повторно да се надеваме дека за некое време ќе излезат некои нови квалитетни момчиња.

Иако си релативно кратко во Романија, уште на првите натпревари за твојот нов клуб покажа одлични игри. Како се снаоѓаш во Питешти и како ти лежи романската лига?

КОСТОСКИ: Одлично се снајдов затоа што бев многу добро примен и претставен во Питешти, каде што луѓето ми веруваат и ми дадоа улога што целосно ми одговара и личи на мене. Добив место што е многу важно за една екипа која се бори за висок пласман и се надевам дека ќе успеам да помогнам за да стигнеме до зацртаните цели на клубот. ■

ВРЕМЕПЛОВ

- 17 февруари 1600 година**
На Кампо деи Фјори во Рим бил жив запален Џордано Бруно за ерес.
- 17 февруари 1946 година**
Во Скопје е основано Здружението на професионалните журналисти во Македонија. За прв претседател беше избран Мито Хаџивасилев-Јасмин.
- 19 февруари 1905 година**
Во Париз излегол првиот број на весникот „Македонија“.
- 19 февруари 1878 година**
Томас Едисон го патентирал фонографот, претходник на современиот грамофон.
- 19 февруари 1875 година**
Роден е Димо Хаџи Димов, социјалист, учесник во македонското револуционерно движење, член на МРО, истакнат претставник и идеолог на Серската група, еден од основачите на Народната федеративна партија и деец на Бугарската комунистичка партија.
- 20 февруари 1947 година**
Во Скопје е основано Друштвото на писателите на Македонија. Основачи биле: Блаже Конески (прв претседател), Димитар Митрев, Славко Јаневски, Ацо Шопов, Владо Малески, Ристо Крле, Васил Иљоски и Иван Точко.
- 20 февруари 1872 година**
Отворен е Метрополитен во Њујорк, еден од најголемите музеи во светот.
- 20 февруари 1943 година**
Во една од тесните улички на Маџир Маало откако убил бугарски полицаец загинал Раде Јовчевски – Корчагин, роден во Скопје на 14 август 1919 година. Во Втората светска војна станал борец и член на Штабот на Првиот скопски партизански одред.
- 21 февруари 1848 година**
Објавен е Комунистичкиот манифест, дело на Карл Маркс и Фридрих Енгелс.
- 23 февруари 1967 година**
Основана е Македонската академија на науките и уметностите. За нејзин прв претседател бил избран Блаже Конески.

РЕПУБЛИКА	ЊУЈОРШКА ОПЕРСКА ЛУКА	ИТРИЛУЃЕ, ИТРЕЦИ	ИЗРАБОТУВАЧИ НА СЛИКАРСКИ ЧЕТКИ	ПОДВИЖЕН ДЕЛ ОД МОТОР (МН.)	МУЗИЧКО СЦЕНСКО ДЕЛО	УБАВО, ДОПАДЛИВО	Г	ФРАНЦУСКИ ПИСАТЕЛ "ЛИЧНА КАРТА"	ФИЛМ НА ДИМИТРИЕ ОСМАНЛИ
ФОТО-ФИЛМ СО МНОГУ МАЛ ФОРМАТ									
ЖИТЕЛКИ НА ЕТИОПИЈА, ЕТИОПИЈАНИ									
МЕСТО ВО СОСТАВ НА ДУБРОВНИК								РЕОМИР РИМСКА ДРАМСКА ИМПРОВИЗАЦИЈА	
РОМАН ПЕЧАТЕН НА РОТО ХАРТИЈА									
АНГЛИСКА АРТИСТКА КЕЈТ						АТЛЕТ. БОЛДОН ПЕРСОНИФИКАЦИЈА			
ПЛАТЕЖНО СРЕДСТВО					МАРКА АВТО-МОБИЛИ ЕП, ЕПОС				
ГРАД ВО ГРУЗИЈА				РЕЖИСЕР ПОПОВ ИЗВЕСТУВАЊЕ					
ЛИТИУМ			ЖАЛБА ДО ПОВИСОК СУД АМПЕР						
ИМАГИНАРЕН БРОЈ		ГРАД ВО ИТАЛИЈА СТРАВ ПРЕД НАСТАП							
ТИНА ТАРНЕР			ЖЕНСКО ИМЕ АРТИСТОТ МАРФ						ВОЕНА БОЛНИЦА НА ОТВОРЕН ПРОСТОР
ПОГРАНИЧЕН ГРАД ВО ИЗРАЕЛ					ТЕТОВО ДЕЛ ОД ТЕЛОТО, ШИЈА			ЛИТАР ЗНАЦИ, ОЗНАКИ	
НЕМАЊЕ ВЕРБА ВО НЕКОЈО									
МЕРКА ЗА ЕЛЕКТРИЧЕН ОТПОР (МН.)				РОБЕРТ ОВЕН ФР. АВТО-МОБИЛИСТ ОЛИВИЕ			ЕМИЛ ЗОЛА ПОЕТОТ ЖУПАНЧИЧ		
ПЕТАР АРСОВСКИ			ГЕСЛО ПОЛСКИ СКОКАЧ МАТЕЈ						
ЕЛЕКТРИЦИТЕТ		ВИД МЕДИЦИНСКА ЦЕВКА АРТИСТКАТА БЛАЈТ							
ГРАДСКО ПОДРАЧЈЕ					ДОЛЕН ЕКСТРЕМИТЕТ (МН.) МЕТАР				
АНТИМОНОВА РУДА									

РЕШЕНИЕ: МИКРОФИЛМ, ЕТИОПИЈАНИ, ТРЕСТЕНО, ПОТОРОМАН, О'МАРА, АТО, ПАРИ, ОПЕЛ, ОНИ, СТОЛЕ, ЛИН, АПЕНАТ, И, АВЕЛИНО, ТИ, ИВОНА, ЕРЕЗ, ТЕ, Л, НЕДОВЕРБА, ОМИ, РО, ЕЗ, ПА, ПАРОВА, Е, КАТЕТЕР, ФЕОН, НОЗЕ, АНТИМОНИИ.

ДВОГЛЕД

НАУЧНИЦИТЕ ПРОНАЈДОА ЧЛЕН НА СДСМ ШТО ПРАШАЛ ШТО ИМА ВО ДОКУМЕНТОТ ОД ЗАЕВ ЗА АХМЕТИ

Тим научници од Бирмингем, Англија, успеал да пронајде член на СДСМ што прашал што има во текстот што Зоран Заев го испрати до Али Ахмети како понуда што одговара на барањата на ДУИ од платформата на Албанците.

По долго истражување и безнадежност дека ќе се пронајде каков било таков човек не само во Македонија, туку во целиот свет, научниците од Англија успеале да пронајдат барем еден човек што се осмелил и дрзнал јавно да праша што, всушност, Заев му понуди на Ахмети за да ги добие потписите за да биде мандатар и да составува влада во Македонија.

■ Не беше лесно... ух, речиси ја загубивме секоја надеж - вели Линда Џонсон од истражувачкиот тим од Англија.

■ Бевме подготвени да го напуштиме пребарувањето и да се фокусираме на полесни задачи, како на пример да пронајдеме јети, вонземјани и чудовиштето од Лох Нес, меѓутоа пред да нè напуштат последните атоми сила, дојде до ова неверојатно откритие - додава таа.

Миле Ристов е името на членот на СДСМ што е најголемото научно откритие во поновата историја на 21 век. Овој хомосапиенс е единствениот жив човек со членска книшка на СДСМ, кој откако Заев доставил документ од 72 страници до Ахмети, се дрзнал да праша што има во документот.

■ Па, како да ви кажам, воопшто не беше лесно. Луѓе се качувале на Еврејст за првпат, се качувале на Месечината, ама мислам дека никој немаше ташаца за да прашува такви прашања.

И како да ви кажам, една вечер многу се опив бидејќи фатив пари во обложувалница, 2.000 евра! И таков опив си дојдех дома во 3 часот наутро и одеднаш не знам од каде ми дојде таа сила, се почувствував како Херкулес, и напишав статус: „Извинете човече, абе некој случајно да не е начул нешто сосема малкуца барем што е пишал Заев во документо до Али Ахмети за платформата што треба да му одговоре“... и притиснав да са објаве статусо... абе, не знајте каква ладна пот ме облеа одма, си реков - еее тоа е Милето, кога си глуп, пијаницо една, дотука било... си праша, саа че си кркаш - вели новото светско чудо Миле Ристов од Ново Село, Струмичко.

Откако го поставил прашањето, иако било три часот наутро, веднаш зоврел целиот „Фејсбук“.

■ Тие што ме знаеја оти сум СДС, веднаш ми пишаа приватни пораки дали сам нормалан, дали сакам живото да ми згасне, како не ме е срам да прашувам такви нешта, дали сам будала што не му верувам слепо на прецедникот Заев и јас на сите им реков оти сум пијана будала и че исчезнам бескрајно од Македонија за да не ма убијат - сведочи Ристов.

■ Еми што да праам, белјата веќе беше направена. Се спакував набрзински и тргнав према аеродромот во Скопје, јасно ми беше колку е саато, дека прашах нешто што не сам смеел да прашувам. Оти е голем грех. И стигнав на аеродромот, за првиот авион реков да ми дадејте карта и за Лондон беше тој и така. После симна се до Бирмингем пошо сакам многу пиво, а бир на англиски е пиво и си мислах дека тука има многу пиво

и не е лошо, има шо е право - додава новата македонска легенда Ристов.

Научниците го откриле случајно кога една вечер потпрен на некој локален шанк во високоалкохолизирана состојба на еден човек што стоел до него му призна дека тој е тој член на СДСМ, кој го поставил забранетото прашање: „Што му ветил Заев на Ахмети за да добие потписи за мандат за формирање влада“.

Човекот до него иако бил, исто така, поднапиен, сепак се шокирал од овие зборови, пријавил во локалниот центар за тревожење и кризи по што тим специјалци пристигнале и го спровеле Ристов на испитување.

■ Не ни се веруваше дека ќе го најдеме овој човек, навистина сме пресреќни. Ова е најголемото научно откритие на овој век и сум речиси сигурна дека ќе ја добиеме Нобеловата награда за откритие на деценијата - вели Линда Џонсон.

Како што дознаваме, поради опасноста по живот за Ристов, британските тајни служби веќе му обезбедиле нов идентитет и тајна локација на која ќе биде сместен, со цел да не биде пронајден од одмаздолубивите членови на СДСМ, кои не може да си простат што еден член на оваа партија се дрзнал да праша што содржи документот од Заев за Ахмети, а не молчел покорно и послушно како сите други. ■

Кромиди Запад

*** Целта на „Двоглед“ е да се сврти вниманието на одредени појави во општеството. Секоја сличност со вистинските луѓе и институции е случајна.

— ДОНЕР-СЕНДВИЧ —

СОСТОЈКИ:

- 1 кг јунешко месо
- 0,5 кг јагнешко месо
- бел пипер
- мелен ким
- морско оревче
- мелен сушен црвен пипер
- малку сол
- малку рузмарин

За сосот ви е потребно:

- 1 павлака
- малку нане
- маслиново масло
- малку сол

ПОДГОТОВКА:

- Зачинете го месото и наредете го наизменично. Додајте малку масло. Оставете го да се пече околу 40 минути пред да почнете со сечење.
- Соединете ги состојките за сосот. Доколку сакате, како додаток можете да користите рукола, домати, црвен кромид и малку сирење, но може да направите и ваш избор.
- Сервирајте!

СОВЕТ: Уште подобро е ако имате време да го оставите месото да се маринира во зачините пред да го печете. Доколку не сакате јагнешко, може да користите само јунешко месо.

АЦЕРОЛА

АЛКАЛОИД®

таблети за цвакање

Додаток во исхраната

- ✓ Природен витамин Ц
- ✓ Пријатни ароми
- ✓ Без шеќер

**ВИТАМИНОТ Ц
ПРИДОНЕСУВА
ЗА:**

- одржување нормална функција на имунолошкиот систем;
- заштита на клетките од оксидативен стрес;
- нормален метаболизам за создавање енергија;
- намалување на заморот и на исцрпеноста;
- зголемена апсорпција на железо.

АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ

#ВИСТИНСКОТЕМНО

WWW.ZLATENDAB.COM.MK